MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ A EURÓPSKYCH ZÁLEŽITOSTÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SlovakAid
GOOD IDEA SLOVAKIA

EVALUÁCIA PROGRAMU PODNIKATEĽSKÝCH PARTNERSTIEV ZA OBDOBIE ROKOV 2023 – 2025

PRÍLOHY

7. 10. 2026

ERUDIO

Lýdia Zimániová
Robert Horínek

Túto evaluačnú správu vypracoval tím hodnotiteľov Lýdia Zimániová a Robert Horínek.

Odbor rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky poskytuje normatívne nástroje, predpisy, príručky a formuláre, ktoré boli v rámci procesu evaluácie použité.

Odbor rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky môžete kontaktovať na:

orpo@mzv.sk

+421 2 5978 3871

Názory uvedené v tomto dokumente sú názormi autorov a nemusia odzrkadľovať názory Odboru rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky alebo orgánov SlovakAid.

Táto publikácia nebola formálne editovaná.

Obsah

Príloha I: PRÍPADOVÉ ŠTÚDIE 4

Príloha II: ZADÁVACIE PODMIENKY EVALUÁCIE 24

Príloha III: EVALUAČNÉ NÁSTROJE: DOTAZNÍKY A NÁVODY NA VÝKON ROZHOVOROV, ŠTRUKTÚRA PRÍPADOVÝCH ŠTÚDIÍ 30

Príloha IV: ZOZNAM POSÚDENEJ DOKUMENTÁCIE 44

Príloha V: ZOZNAM OSÔB, KTORÉ BOLI KONTAKTOVANÉ POČAS EVALUÁCIE 48

Príloha VI: NESÚHLASNÉ STANOVISKÁ 50

Príloha VII: ZOZNAM ČLENOV RIADIACEHO VÝBORU 51

Príloha VIII: EXECUTIVE SUMMARY 52

Príloha I: PRÍPADOVÉ ŠTÚDIE

PRÍPADOVÁ ŠTÚDIA · EVALUÁCIA PROGRAMU PODNIKATEĽSKÝCH PARTNERSTIEV 2023 – 2025

Prípadové štúdie vychádzajú z terénnych misií v auguste a septembri 2026. Aby zachytili výsledky projektov v ich prirodzenom slede, opisujú aj vývoj po skončení hodnoteného obdobia (2023 – 2025). Tieto údaje sú uvedené mimo hodnoteného obdobia a slúžia na vysvetlenie a doplnenie zistení.

Čistejšia pitná voda pre Donju Vracu

Ako slovenský vývojár technológií a bosnianska environmentálna organizácia priniesli automatizovanú úpravu vody k obecnému zdroju pri Zenici

Krajina / lokalita	Bosna a Hercegovina, Zeničko-dobojský kantón – obec Donja Vraca (mesto Zenica)
Sektor	Pitná voda a hygiena (CRS 14030); SDG 6 Čistá voda a hygiena, SDG 13 Ochrana klímy
Rozpočet	202 161,50 € celkom, z toho dotácia ODA SR 161 729,20 € a spolufinancovanie 40 432,30 € (25 %)
Trvanie	november 2024 – august 2026 (zmluvne do mája 2026, projekt bol predĺžený)
Cieľová skupina	približne 250 domácností v Donjej Vraci, ktoré využívajú miestny zdroj pitnej vody
Prijímateľ dotácie	BioX Technologies, s. r. o.
Lokálny partner	Udruženje „EKO FORUM“ Zenica
Projekt SAMRS	SAMRS/2024/PPP/1/14 – Riešenie čistenia kontaminovaných podzemných vôd ťažobnou činnosťou

V okolí Zenice žijú ľudia, ktorých obce nie sú napojené na verejný vodovod. Pitnú vodu čerpajú z malých miestnych zdrojov, o ktoré sa starajú miestne spoločenstvá, alebo si ju kupujú. Slovenská firma BioX Technologies s podporou SlovakAid a miestnej organizácie EKO FORUM Zenica navrhla, vyrobila a v obci Donja Vraca uviedla do prevádzky automatizované zariadenie, ktoré vodu z miestneho zdroja prečisťuje a dezinfikuje. Prevádzku po skončení projektu preberá miestna správna rada. Bol to jediný projekt PPP realizovaný v Bosne a Hercegovine v sledovaných rokoch 2023 – 2025.

1. Kontext: voda v priemyselnom regióne

Zeničko-dobojský kantón patrí k priemyselne najzaťaženejším oblastiam Bosny a Hercegoviny. Podľa lokálneho partnera trvala hutnícka výroba v zenickom údolí od roku 1892 až do apríla 2026, takže ide o viac než storočie nahromadeného znečistenia. Okrem toho sa v okolí Vareša a Kaknja po roku 2010 obnovila ťažba nerastných surovín.

Mesto Zenica má verejný vodovod, okolité obce nie. V ich okolí je takmer sto malých vodných zdrojov, ktoré podľa rozhodnutia mestského zastupiteľstva spravujú miestne spoločenstvá cez správne rady; kvalitu vody kontroluje Ústav verejného zdravotníctva. Kto sa na svoj zdroj nemôže spoľahnúť, musí si pitnú vodu kupovať.

EKO FORUM Zenica vzniklo v roku 2009 z občianskej iniciatívy proti priemyselnému znečisteniu ovzdušia. Opiera sa o Aarhuský dohovor, ktorý občanom priznáva právo na informácie, účasť na rozhodovaní a prístup k spravodlivosti v environmentálnych veciach. Predseda riadiacej skupiny prof. Samir Lemeš to zhrnul takto: *„You cannot participate if you are not informed. First, you need information, relevant information – this is why we*

are doing this." (Nemôžete sa zúčastňovať, ak nie ste informovaní. Najprv potrebujete relevantné informácie – preto to robíme.)

BioX Technologies, s. r. o., pôsobí od roku 2018 ako vývojár technológií pre firemných klientov, okrem iného aj na projektoch pre Európsku vesmírnu agentúru. Postupne sa zamerala aj na vodu a tento projekt bol pre ňu prvým, v ktorom svoju technológiu nasadila v reálnej prevádzke.

Zástupca ZÚ SR v Sarajeve potvrdzuje, že zameranie projektu zodpovedá potrebám krajiny: zelená agenda je podľa neho presne oblasť, v ktorej sa prijímateľ realizoval. Prečo je v Bosne a Hercegovine len jeden projekt PPP, vysvetľuje tým, že západný Balkán nepatrí medzi programové krajiny ODA SR a vstup na bosniansky trh komplikuje inštitucionálna roztrieštenosť (dve entity s vlastnou legislatívou) a nestabilná politická situácia.

2. Príprava: partnerstvo a hľadanie správneho miesta

Partnerstvo vzniklo v roku 2023. BioX hľadal na Balkáne lokálneho partnera, oslovil viacero organizácií a EKO FORUM vyhodnotil ako najvhodnejšie. Prvým spoločným projektom bola pilotná remediácia pôdy financovaná z UNDP cez Slovak Challenge Fund. Napriek tomu, že výsledky tohto projektu nesplnili všetky očakávania, partneri sa dohodli na ďalšej spolupráci. Do výzvy SAMRS sa zapojili s pomerne krátkym časom na prípravu. Nápad realizovať projekt a aj vypracovanie žiadosti zabezpečil BioX. EKO FORUM sa na príprave podieľalo len okrajovo, pričom dohodu so správcom vodného zdroja o lokalite pre realizáciu projektových aktivít malo zabezpečiť až počas realizácie projektu.

Pôvodný zámer mal slúžiť v oblasti Vareša a Kaknja. Po obnovení ťažby tam vznikli obavy z kontaminácie ťažkými kovmi, keďže podzemné vody z oblasti Vareša smerujú ku Kaknju, a pilotné zariadenie malo byť pripravené na núdzové použitie. Potvrdenie konkrétneho miesta realizácie bolo plánované ako súčasť realizácie projektu. Žiadosť pôvodne počítala s oblasťou Vareša. Dohodu so správcom vodného zdroja v Kaknji sa však nepodarilo napriek intenzívnej snahe a komunikácii uzavrieť, a tak tím približne v tretine realizácie vybral náhradnú lokalitu.

EKO FORUM oslovilo komunálny podnik v Zenici, ktorý upozornil na takmer sto malých zdrojov mimo verejného vodovodu. Ústav verejného zdravotníctva z nich vytipoval dva najkritickejšie. Prof. Lemeš a Rastislav Krampl z BioX ich spoločne navštívili a odobrali vzorky. Zariadenie napokon umiestnili pri zdroji v Donjej Vraci, kde bola situácia horšia. Dôležité bolo aj to, že miestne spoločenstvo zriadilo správnu radu s veľmi dobrým prístupom: po skončení projektu musí byť na mieste niekto, kto zariadenie bude používať a udržiavať.

3. Realizácia: technológia na mieru

Zariadenie. BioX navrhol a v Bratislave zostavil automatizovanú filtračnú jednotku na báze membránovej separácie (nanofiltrácie). Je z nehrdzavejúcej ocele, má modulárnu konštrukciu, ktorú možno neskôr kapacitne rozšíriť, a ovládací panel s manuálnym aj automatickým režimom. Niekoľko mesiacov ju testovali v laboratóriu na vzorkách vody z lokality, ktoré dodalo EKO FORUM, aby čo najvernejšie nasimulovali miestne podmienky.

Chlorácia navyše. Rozbory ukázali aj biologické znečistenie, preto BioX doplnil automatickú chloračnú jednotku. Automatizácia je pri vidieckych zdrojoch kľúčová, lebo pri ručnom dávkovaní chlóru hrozí predávkovanie. Správnej rade odovzdali aj merač hladiny chlóru, ktorým si hodnotu sama kontroluje.

Doprava a colné konanie. Technológia išla do Bosny ako dar, EKO FORUM však ako nezisková organizácia nemôže tovar dovážať. Zapojila sa preto sprostredkujúca spoločnosť a zmluva sa doplnila dodatkom. Zásielka sa musela kvôli úprave colného vyhlásenia vrátiť do EÚ a druhý dovoz už prebehol bez problémov. Celé to trvalo asi dva mesiace a stálo približne 2 000 €.

Inštalácia na mieste. Kontajner postavili miestni dodávatelia priamo z dielov, pretože celý by sa na strmý svah s úzkou cestou nedal dopraviť. Miestni inštalatéri a elektrikári zabezpečili pripojenie. Po prvom teste sa vymenilo chybné čerpadlo a zariadenie začalo fungovať.

Označenie financovania (SlovakAid, MZVEZ SR, SAMRS) a partnerov projektu v kontajneri s filtračným zariadením; vpravo ovládací panel.

Kontajner s filtračným zariadením pri vodnom zdroji v Donjej Vraci, postavený na strmom svahu z dielov priamo na mieste.

Foto: ERUDIO, s. r. o., terénna misia, august 2026

Kľúčové výsledky realizácie

- **1 funkčné automatizované zariadenie** s chlóraciou nasadené na obecný zdroj (cieľ projektu: 1).
- **Približne 250 domácností** v dosahu zdroja.
- **Preškolená správna rada:** podľa partnera prišli 3 až 4 zástupcovia, prijímateľ uvádza približne 6 osôb; cieľ projektu bol 5.
- **14 vyhodnotených dotazníkov** od užívateľov vodovodu po spustení zariadenia (prieskum realizovali EKO FORUM a BioX; výsledky pozri v kapitole 4 tejto štúdie).

4. Výsledky a rozvojový dopad: príbeh zmeny

PRÍBEH ZMENY – POHĽAD LOKÁLNEHO PARTNERA

EKO FORUM roky vystupovalo proti priemyselnému znečisteniu a čelilo výčitke, že chce zatvoriť továreň a pripraviť ľudí o prácu. Podľa prof. Lemeša mu projekt s BioX umožnil ukázať, že dokáže aj iný typ práce: priniesť obci konkrétne riešenie. Zlepšil aj vzťah organizácie s komunitou, lebo ak jej niekto prinesie takýto prínos, vníma ju ako prospešnú, nie ako subjekt, ktorý koná pre peniaze.

„This helps us in building our reputation as the organization which really works in the public interest.“

Prof. Dr. Samir Lemeš, predseda riadiacej skupiny, EKO FORUM Zenica. (Pomáha nám to budovať si povesť organizácie, ktorá skutočne pracuje vo verejnom záujme.)

Pre obyvateľov znamená projekt lepšiu a dôveryhodnejšiu pitnú vodu. Rozbory z prípravnej fázy ukázali biologické znečistenie a prečistená, automaticky dezinfikovaná voda má toto riziko odstrániť. Vnímanie zmeny zachytil prieskum, ktorý po spustení zariadenia realizovali EKO FORUM a BioX medzi 14 užívateľmi miestneho vodovodu (anonymný tlačený dotazník, vyhodnotenie z 21. 8. 2026):

- **Zlepšenie kvality vody** vníma 11 zo 14 respondentov (78,6 %), z toho 9 značné; zhoršenie neuviedol nikto.
- **Priemerné hodnotenie kvality** (vzhľad, zápach, chuť a dôvera v nezávadnosť na škále 1 – 5) vzrástlo z 3,68 na 4,13 bodu, najviac dôvera v zdravotnú nezávadnosť (z 3,64 na 4,14).
- **Dôveru v nezávadnosť** vody hodnotí ako veľkú alebo úplnú 13 zo 14 respondentov a vodu z kohútika bez obáv pije 12 zo 14. Zo šiestich, ktorí sa v minulosti pitiu vody vyhýbali, ju dnes bez obáv pije päť.
- **Celkovú spokojnosť** s kvalitou vody hodnotia respondenti priemerne 4,50 z 5 a všetci považujú projekt za prínosný pre komunitu (11 za veľmi užitočný).
- **Jediná výhrada:** chlór prekáža dvom respondentom (stredne až veľmi), ostatným vôbec alebo málo.

Výsledky treba čítať ako orientačné: vzorka je malá (14 z približne 250 domácností), dotazník bol anonymný a nezisťoval lokalitu, hodnotenie kvality „pred“ bolo spätné a prieskum meria vnímanú, nie laboratórne overenú kvalitu vody.

Rodová rovnosť. Partner pristúpil k téme vecne: nerovnosť v Bosne a Hercegovine nepovažuje za hlavný problém, vidí však jednu súvislosť s projektom. *„In the areas where you don’t have good drinking water, most of the burden goes to the women. So if you provide the clean water, then you take some burden off women.“* (V oblastiach bez dobrej pitnej vody nesú najväčšiu záťaž ženy. Ak zabezpečíte čistú vodu, časť tejto záťaže z nich snímete.) Zástupca ZÚ SR v Sarajeve, ktorý hodnotil žiadosti prijímateľa, vníma rodový rozmer v žiadosti skôr ako formálny, keďže projekt rieši všeobecný nedostatok čistej vody pre celé obyvateľstvo. Podľa evaluačného tímu rodový rozmer v projekte reálne existuje, žiadosť ho však nepremietla do aktivít ani ukazovateľov.

Životné prostredie a klíma. V čase návštevy v regióne už viac než mesiac nepršalo a zdroj aj tak fungoval dobre. Pri kolísaní výdatnosti zdroja umožňuje chloračná jednotka jednoducho upraviť dávku a pri nízkej výdatnosti, keď sa v nej koncentrujú minerálne látky, pomáha filtračná časť zariadenia.

Viditeľnosť. Zariadenie je viditeľne označené logami SlovakAid, MZVEZ SR a SAMRS, textom „With the financial support of the Slovak Government“ a logami oboch partnerov. O projekte priniesli správy aj miestne médiá a s partnerom sa chce spojiť novinárka zo Sarajeva. ZÚ SR v Sarajeve plánuje v súvislosti s ďalším projektom prijímateľa BioX kontaktovať a propagovať jeho činnosť aj pomoc SlovakAid.

5. Udržateľnosť a perspektívy

Po skončení projektu zariadenie preberá miestna správna rada. EKO FORUM pre ňu zorganizovalo školenie, ktoré si zástupcovia celé nahrávali, a odovzdalo manuály preložené do miestneho jazyka. BioX nechal na mieste testovaciu súpravu na kontrolu vody a ostáva k dispozícii na prípadnú pomoc; podľa prijímateľa je životnosť technológie v desiatkach rokov. S komunálnym podnikom sa dohodlo monitorovanie po skončení projektu a partner počíta aj s priebežnými rozbormi Ústavu verejného zdravotníctva.

> **HLAS LOKÁLNEHO PARTNERA**
>
> *„It’s not finished. We want to follow this in the future.“*
>
> Prof. Dr. Samir Lemeš, EKO FORUM Zenica, o monitorovaní po skončení projektu. (Nie je to hotové. Chceme to sledovať aj v budúcnosti.)
>
> *„It’s easy to communicate and to cooperate with someone who is willing to cooperate.“*

> Prof. Dr. Samir Lemeš o spolupráci s BioX. (S niekým, kto je ochotný spolupracovať, sa ľahko komunikuje aj spolupracuje.)

Perspektívy. Partnerstvo pokračuje: ďalší projekt zameraný na mobilnú jednotku na úpravu vody pre hasičov a civilnú ochranu (druhý projekt prijímateľa podporený z PPP v Bosne a Hercegovine a tretí spoločný projekt partnerov vrátane projektu UNDP) bol schválený a hasiči podľa partnera reagovali, že takéto vybavenie naliehavo potrebujú. Modulárna konštrukcia a osvedčený model (lokálny partner, miestna správna rada, školenie, monitoring) sa dajú preniesť aj na ďalšie malé zdroje v okolí Zenice.

Zástupca ZÚ SR v Sarajeve považuje PPP v Bosne a Hercegovine za zmysluplný nástroj a útlm by z pohľadu ekonomickej diplomacie nepovažoval za šťastné riešenie. Je to jediný nástroj, ktorý môže ZÚ slovenským firmám ponúknuť. Krajiny so silnou rozvojovou prítomnosťou (Švédsko, Švajčiarsko, Česko, Nemecko) využívajú rozvojovú spoluprácu na otvorenie dverí k obchodným partnerstvám.

Riziká. Dlhodobú udržateľnosť podmieňuje to, či miestne spoločenstvo zvládne hradiť prevádzku (elektrinu, chlór, výmenu membrán, rozbory). Zástupca ZÚ SR v Sarajeve vidí hlavné riziko pri odovzdaní zariadenia lokálnym aktérom: politické spory a blokády na úrovni mestských zastupiteľstiev a komunálnych podnikov. Zapojenie nezávislej miestnej neziskovej organizácie ako partnera podľa ZÚ SR v Sarajeve vytvára priaznivé predpoklady pre transparentnú správu výsledkov projektu.

6. Ponaučenia a odporúčania

Čo fungovalo

- Lokálny partner s osobnými väzbami na komunálnej úrovni (komunálny podnik, ústav verejného zdravotníctva, správna rada) umožnil rýchlo nájsť náhradnú lokalitu.
- Technológia na mieru, otestovaná na reálnych vzorkách z lokality, a flexibilná reakcia na zistenia z terénu (doplnená chlorácia).
- Školenie správnej rady, manuály v miestnom jazyku a dohodnuté monitorovanie, ktoré tvoria základ udržateľnosti.
- Zapojenie nezávislej miestnej neziskovej organizácie ako partnera podľa ZÚ SR v Sarajeve vytvára priaznivé predpoklady pre transparentnú správu výsledkov projektu.
- Dôvera medzi partnermi: spolupráca pokračuje ďalším spoločným projektom.

Čo zlepšiť (odporúčania pre SAMRS a budúcich prijímateľov)

- Aj keď je výber lokality plánovaný ako aktivita projektu, predbežne overiť ochotu správcu zdroja ešte pred podaním žiadosti, keďže výber náhradnej lokality stál čas.
- Pri darovaní technológie do krajiny mimo EÚ riešiť colné a dovozné formality od začiatku: kto je oprávnený dovážať, aká je hodnota pre colné účely a ako sa naloží s DPH. Prijímatelia by mali kontaktovať ZÚ SR a zisťovať potrebné informácie už v štádiu prípravy projektu.
- Prispôsobiť finančnú príručku a rozpočtovú šablónu technológiám skladaným z desiatok nakupovaných komponentov, pretože prijímateľ musel tabuľku opakovane upravovať.
- Plánovať časovú rezervu na logistiku a inštaláciu. Aktivity sa oproti plánu posunuli o niekoľko mesiacov.
- Ustáliť kontakt prijímateľ – ZÚ. ZÚ je podľa vlastných slov pripravený pomôcť (napr. s kontaktmi na inštitúcie), ak ho prijímateľ osloví včas.
- Rodový rozmer premietať do aktivít a ukazovateľov tam, kde je opodstatnený (napr. kto v domácnostiach zabezpečuje vodu a kto rozhoduje o jej využití), a nehľadať ho formálne všade.

Zdroje: zmluva o poskytnutí dotácie, žiadosť a 2. priebežná správa projektu; rozhovor s prijímateľom (18. 8. 2026); rozhovor s lokálnym partnerom a obhliadka miesta realizácie (25. 8. 2026); vyhodnotenie dotazníkového prieskumu EKO FORUM a BioX (21. 8. 2026); rozhovor so ZÚ SR v Sarajeve (1. 10. 2026); článok Mreže mira o inštalácii zariadenia v Donjej Vraci.

PRÍPADOVÁ ŠTÚDIA · EVALUÁCIA PROGRAMU PODNIKATEĽSKÝCH PARTNERSTIEV 2023 – 2025

Predpoveď sucha pre srbských poľnohospodárov

Ako slovenská environmentálna firma a Poľnohospodárska fakulta v Novom Sade budujú nástroj, ktorý farmárom ukáže, kde a kedy hrozí sucho

Krajina / lokalita	Srbsko (podľa žiadosti vybrané regióny s dosahom na celú krajinu); lokálny partner sídli v Novom Sade, pilotným územím je región Vojvodina
Sektor	Environmentálny výskum (CRS 41082); SDG 13 Ochrana klímy, SDG 15 Život na pevnine
Rozpočet	298 730 € celkom, z toho dotácia ODA SR 243 050 € a spolufinancovanie 55 680 € (22,909 % schválenej maximálnej výšky dotácie); na lokálneho partnera pripadá 75 460 €
Trvanie	december 2025 – máj 2027 (18 mesiacov); v čase návštevy v auguste 2026 približne v polovici realizácie
Cieľová skupina	odborné a výskumné inštitúcie, samosprávy, poľnohospodárska poradenská služba a farmári v Srbsku, v pilotnej fáze najmä vo Vojvodine; projekt počíta so 40 vyškolenými odborníkmi a podľa partnera osloví približne 200 ľudí
Prijímateľ dotácie	ESPRIT spol. s r. o., Banská Štiavnica
Lokálny partner	Univerzita v Novom Sade, Poľnohospodárska fakulta (Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet)
Projekt SAMRS	SAMRS/2025/PPP/1/18 – Analýza vývoja sucha a podpora adaptácie na sucho v Srbsku prostredníctvom slovenských odborných skúseností

Sucho sa v Srbsku z výnimočnej udalosti zmenilo na takmer každoročnú skúsenosť, a to aj vo Vojvodine, najvýznamnejšej poľnohospodárskej oblasti krajiny. Farmári pritom dostávajú o vlahe v pôde len hrubé, celoštátne informácie. Slovenská spoločnosť ESPRIT s podporou SlovakAid a s Poľnohospodárskou fakultou Univerzity v Novom Sade vyvíja predikčné modely a verejne dostupnú webovú aplikáciu, ktorá má ukázať riziko sucha v podrobnej mierke a pomôcť pri rozhodovaní, čo a kde pestovať. Ide o jediný projekt Programu podnikateľských partnerstiev v Srbsku v rokoch 2023 – 2025. Je v polovici realizácie; štúdia zachytáva, ako vznikol, čo sa doteraz podarilo a od čoho bude závisieť jeho trvácnosť.

1. Kontext: keď je sucho každý rok

Poľnohospodárstvo patrí k nosným odvetviam srbskej ekonomiky a je voči suchu mimoriadne zraniteľné. Podľa projektovej žiadosti znížilo extrémne sucho v lete 2017 úrody kukurice, slnečnice, sóje a repky o 30 až 60 % a rekordné horúčavy v roku 2024 viedli k poklesu výnosov kukurice približne o pätinu. Zavlažuje sa len asi 1,4 % poľnohospodárskej pôdy, takže väčšina hospodárov je odkázaná na zrážky.

Prof. Velimir Mladenov z Poľnohospodárskej fakulty opísal, ako sa situácia zmenila: Srbsko sa suchom zaoberalo len v rokoch, keď prišlo, a ak nasledujúci rok pršalo dosť, téma zmizla. *„But now every year is drought."* (Teraz je však sucho každý rok.) Donedávna prevládalo presvedčenie, že vody je dosť; dnes jej podľa neho vo vodohospodárskom systéme nie je dosť ani na niektoré základné potreby. Zmena je viditeľná aj na poliach: sója, pred desiatimi rokmi atraktívna plodina, sa v niektorých častiach regiónu už pestovať nedá a plodiny, ktoré donedávna rástli v Severnom Macedónsku, sa dnes pestujú na severe Srbska.

Republikový hydrometeorologický ústav (RHMZ) hodnotí sucho za Srbsko ako celok a výsledky nelokalizuje na úroveň regiónov. Verejne dostupný nástroj, ktorý by farmárovi ukázal ohrozenie suchom v rámci jeho vlastného pozemku, v krajine chýba. Naliehavosť témy potvrdzuje aj zastupiteľský úrad SR v Belehrade, podľa ktorého je životné prostredie najviditeľnejšou rozvojovou potrebou Srbska: *„Toto leto naozaj, ja neviem, či sme tu mali dva dni, kedy pršalo."*

Poľnohospodárska fakulta v Novom Sade je jedinou štátnou poľnohospodárskou fakultou vo Vojvodine. Má viac než sedemdesiatročnú históriu a rozsiahle portfólio projektov programu Horizont Európa a cezhraničnej spolupráce; projekt SlovakAid je však pre ňu prvý. ESPRIT spol. s r. o. z Banskej Štiavnice pôsobí od roku 1992 v krajinnom plánovaní, vodnom manažmente a geografických informačných systémoch a ako koordinátor projektu LIFE FLOPRES vyvíja systém predpovede bleskových povodní. Výskum premieta do softvérových nástrojov a Srbsko je preň prvou príležitosťou uplatniť ich v zahraničí.

2. Príprava: partnerstvo cez diplomatickú sieť

Zahraničná expanzia patrí k obchodnej stratégii firmy a Balkán, najmä krajiny na ceste do EÚ, je pre ňu strategickým trhom. Srbsko je jej blízke tematicky, keďže povodne a sucho vníma ako spojené nádoby vodného manažmentu, a tiež vďaka silnej slovenskej komunite. Pri prenose technológie do inej krajiny je podľa riaditeľa Dušana Kočického najväčšou prekážkou odlišná dátová základňa a bez lokálneho partnera, ktorý pozná miestne dáta, je to veľmi náročné.

Partnera pomohla nájsť slovenská diplomatická sieť. Manažér firmy pre komunikáciu predtým asi desať rokov pôsobil v diplomacii. Prostredníctvom veľvyslanectva SR v Belehrade firma oslovila viacero aktérov vrátane vodohospodárskeho podniku a ďalšej univerzity a vybrala si fakultu v Novom Sade, ktorá najlepšie zodpovedala vedecko-výskumnému rozmeru projektu. Na strane fakulty zohral kľúčovú úlohu Andrej Hodolič, honorárny konzul SR v Srbsku so sídlom v Báčskom Petrovci, srbský Slovák a absolvent fakulty, ktorý ponuku na spoluprácu sprostredkoval. Zastupiteľský úrad potvrdzuje, že firma prišla „s hotovou vecou" – s vytipovaným partnerom, jasným zámerom a vlastným know-how – a úrad jej potom sprostredkoval ďalšie kontakty. Vedenie fakulty to vysvetlilo takto: *„People like to work with someone who is known to them… And this gave us actually the confidence to take this step."* (Ľudia radi spolupracujú s niekým, koho poznajú… A práve to nám dalo dôveru urobiť tento krok.)

Prvý návrh žiadosti pripravil ESPRIT, fakulta doň vniesla svoje potreby a prispôsobila ho miestnym podmienkam. Ako pilotné územie pôvodne ponúkla vlastnú fakultnú farmu, ESPRIT však presadil väčší rozsah a do skríningu sucha sa podľa fakulty zaradila celá Vojvodina. Práve to bolo pre fakultu hlavným dôvodom zapojenia: *„This is why that attracted us actually, because it was personalised for us."* (Práve preto nás to zaujalo – bolo to šité na mieru nám.)

Po schválení projektu partneri v novembri 2025 podpísali dohodu o spolupráci. Fakulta sa v nej zaviazala k 360 človekodňom práce, zberu dát z pilotných oblastí a organizácii workshopov, pracovných stretnutí a záverečného

InfoDay; z dotácie na ňu pripadá 61 395 € a vlastnými zdrojmi prispieva 14 065 €. Začiatok projektu sa posunul na december 2025, aby prijímateľ popri inej dotácii splnil podmienky schémy de minimis; SAMRS bolo podľa firmy pri riešení ústretové.

3. Realizácia: od dát k aplikácii

Dáta ako základ. Projekt stojí na piatich nadväzujúcich aktivitách. Prvá z nich, analýza existujúcich predikčných modelov a historických aj aktuálnych klimatických údajov, sa skončila podľa plánu v marci 2026. Tím pracuje s veľkými objemami dát (jedna databáza má približne 500 GB) z európskych zdrojov, ako sú Copernicus, ERA5 a družice Sentinel-2, a dopĺňa ich údajmi srbských staníc. Fakulta do tímu pridala klimatologičku, ktorá uľahčila získavanie dát.

Spoplatnené údaje. Pri žiadosti o údaje z RHMZ vznikol výpadok jeden až dva mesiace. Prekonali ho tak, že údaje zaplatil slovenský partner, hoci podľa fakulty mohol tento náklad preniesť na ňu: *„That's a good practice — they could tell us: you should pay that cost from your budget. But they actually have chosen to pay instead of us."* (To je dobrá prax – mohli nám povedať, že to máme zaplatiť z nášho rozpočtu. Rozhodli sa však zaplatiť namiesto nás.)

Modely a riziko pre plodiny. Druhá aktivita vyvíja priestorovo distribuovaný model pôdnej vlhkosti a bilančný model v dennom kroku, ktoré prevedú zrážky a teploty na mieru pôdneho sucha; jej ukončenie sa očakávalo v auguste, s možným miernym sklzom do septembra 2026. Od júna beží tretia aktivita, ktorú vedie fakulta: zostavuje vlahové profily hlavných plodín (kukurica, pšenica, slnečnica, sója) a mapy rizika poľnohospodárskeho sucha.

Aplikácia. V štvrtej aktivite začal IT tím ESPRIT vyvíjať webovú aplikáciu, ktorá bude denne sťahovať aktuálne údaje a predpoveď, porovnávať ich s historickým stavom a zobrazovať mieru pôdneho sucha v podrobnosti menšej než jeden pozemok, spolu s vrstvou odporúčaných opatrení. Má byť otvorená pre každého a fungovať aj po skončení projektu.

Spôsob riadenia. Partneri sa stretávajú online každé dva týždne, v stredu o deviatej. Stretnutia vedie projektová manažérka ESPRIT Kristína Marettová a na pravidelnosti dôsledne trvá; fakulta takú frekvenciu zo svojich projektov nepozná. Ocenila aj to, že svoj podiel prostriedkov dostala hneď na začiatku. Plánované sú ďalšie vzájomné návštevy: ESPRIT v Srbsku v októbri 2026, týždenná študijná cesta zástupcov fakulty na Slovensko v novembri 2026 a ďalšie cesty v januári a februári 2027.

Evaluačný tím ERUDIO so zástupcami Poľnohospodárskej fakulty Univerzity v Novom Sade v priestoroch fakulty počas terénnej misie.

Stretnutie so zástupcami fakulty v zasadacej miestnosti pod reliéfnym znakom Poľnohospodárskej fakulty.

Foto: ERUDIO, s. r. o., terénna misia, Nový Sad, 26. 8. 2026

Kľúčové výsledky realizácie (stav k augustu 2026)

- **Aktivita 1 ukončená:** analýzy historických a aktuálnych klimatických a hydrologických údajov (cieľ projektu: 3 analytické dokumenty).
- **Pilotné územie rozšírené** z fakultnej farmy na celú Vojvodinu, ako uviedla fakulta (cieľ projektu: 3 pilotné oblasti a 3 územné celky klasifikované podľa rizika sucha).
- **2 odborné workshopy** s približne 30 účastníkmi, na jednom z nich bol prítomný veľvyslanec SR (cieľ projektu: 11 workshopov s aspoň 20 účastníkmi a 2 podujatia vrátane záverečného InfoDay).
- **Webová aplikácia vo vývoji**, spustenie je plánované do mája 2027 (cieľ projektu: 1 verejne prístupná aplikácia).
- **Budovanie kapacít:** cieľom je 40 vyškolených odborníkov; školenia pre farmárov sú naplánované v horizonte najbližších šiestich mesiacov.

4. Výsledky a rozvojový dopad: príbeh zmeny

PRÍBEH ZMENY – POHĽAD LOKÁLNEHO PARTNERA

Fakulta dlhodobo pracuje s farmármi Vojvodiny, no pri hodnotení sucha sa musela spoliehať na celoštátne údaje, ktoré región nerozlišujú. Projekt jej po prvý raz dáva nástroj nastavený na jej vlastné územie a prístup k slovenským riešeniam vo vodnom hospodárstve, ktoré považuje sčasti za vyspelejšie. Zástupca fakulty prirovnal projekt k základom domu: ide o diagnostiku územia, na ktorej možno v ďalších rokoch stavať pestovateľské odporúčania a vodohospodárske opatrenia.

„This is like setting the first stone when building a house. You cannot start from the roof — you need to start from the basics, and these are the best basics.“

Zástupca vedenia Poľnohospodárskej fakulty Univerzity v Novom Sade. (Je to ako položiť prvý kameň pri stavbe domu. Nemôžete začať od strechy, musíte začať od základov – a toto sú tie najlepšie základy.)

Pre farmárov má projekt priniesť informáciu, ktorú dnes nemajú: ako sucho zasiahlo konkrétnu časť regiónu a ktoré plodiny tam bude možné pestovať v budúcnosti. Hospodári plánujú spravidla na päť rokov dopredu, preto chce tím predikovať vývoj aj o desať a viac rokov. Prof. Mladenov zároveň pripomenul realitu: zmena plodín si vyžaduje iný osevný postup, niekedy iné stroje a najmä odbyt, pretože na vybudovanie trhu treba tisíce ton, nie stovku. Aplikácia preto farmárom nemá diktovať, má im dať podklad na rozhodnutie.

Ako sa výstupy dostanú k ľuďom. Fakulta má na šírenie výstupov fungujúci mechanizmus. Farmári regiónu sú napojení na poľnohospodársku poradenskú službu, ktorá ich na požiadanie fakulty pozve; mnohí agronómovia v podnikoch a službách sú jej absolventmi; v zime, keď sa nepracuje na poliach, fakulta organizuje odborné semináre. Medzi odberateľov patria veľké podniky, ktoré vznikli z bývalých štátnych fariem, aj menší pestovatelia vrátane zeleninárov.

Ako merať dopad. Projekt doteraz sleduje najmä počty účastníkov workshopov. Prof. Mladenov počas rozhovoru sám navrhol, ako dopad zachytiť presnejšie: *„So we can have a measured impact of 30 farmers with 3,000 hectares of land, and by the end of the project 200 with hectares and hectares of land."* (Tak môžeme mať zmeraný dopad: 30 farmárov s 3 000 hektármi pôdy a na konci projektu 200 farmárov s ďalšími a ďalšími hektármi.) Skutočný vplyv na hospodárenie fakulta očakáva až v rokoch po skončení projektu.

Rodová rovnosť. Medzi študentmi fakulty prevládajú ženy (odhadom 60 : 40), najmä v krajinnej architektúre a veterinárnej medicíne; medzi farmármi je naopak výrazne viac mužov a na workshopoch sa pomer podľa fakulty postupne vyrovnáva. Fakulta uplatňuje politiku rovnosti príležitostí, ktorá zahŕňa aj menšiny a osoby so zdravotným postihnutím, a jej priestory sú bezbariérové. Zastúpenie žien a mužov medzi účastníkmi aktivít má projekt sledovať v rámci monitorovania.

Životné prostredie a klíma. Adaptácia na zmenu klímy je vecným jadrom projektu. Včasné rozpoznanie ohrozených území má pomôcť úspornejšie hospodáriť s vodou, voliť suchovzdorné odrody, lepšie zacieliť budúce závlahy a obmedziť degradáciu pôdy. Projekt pritom stavia na bezplatných európskych dátach a otvorených technológiách.

Viditeľnosť. Najväčší ohlas mala účasť veľvyslanca SR na workshope projektu; dosah príspevkov o projekte na sieti LinkedIn bol podľa fakulty podstatne vyšší než obvykle. *„The ambassador really, with his presence, he gave a lot to our project, to the visibility of the project. You cannot gain that without that kind of person."* (Veľvyslanec dal svojou prítomnosťou nášmu projektu veľa, najmä viditeľnosť. Bez takejto osobnosti sa to získať nedá.)

5. Udržateľnosť a perspektívy

Hlavné výstupy – modely, metodika a aplikácia – majú po skončení projektu zostať v Srbsku a byť verejne dostupné. Aplikácia bude podľa žiadosti hostovaná na serveroch fakulty alebo ESPRIT; keďže stojí na bezplatných dátach (Copernicus, Sentinel, ERA5) a technológiách s otvoreným kódom, náklady na jej prevádzku majú byť nízke. Školenia a mentoring majú na fakulte vytvoriť kapacity, ktoré budú s nástrojmi pracovať samostatne.

Udržateľnosť má dve opory. Pre ESPRIT je projekt pilotom, na ktorom chce overiť, či sa jeho riešenia dajú preniesť do krajín podobných Srbsku, preto bude využívanie aplikácie sledovať aj po skončení projektu; v roku 2027 sa chce predstaviť na veľkej vodohospodárskej výstave v Belehrade a ambíciou je rozšíriť riešenie smerom k celoštátnej aplikácii. Pre fakultu je projekt prvou fázou dlhšej spolupráce.

HLAS LOKÁLNEHO PARTNERA

„This project is really important because it gives you the trust between the partners. It's not huge, but still it's not bad for both of us, and then we can go to higher funds within the next years."

Zástupca Poľnohospodárskej fakulty Univerzity v Novom Sade o ďalšej spolupráci s ESPRIT. (Tento projekt je naozaj dôležitý, pretože buduje dôveru medzi partnermi. Nie je veľký, ale pre oboch je dobrý a v ďalších rokoch sa môžeme uchádzať o väčšie zdroje.)

„So I'm quite sure this will be just one brick in that wall that we are making."

Prof. Velimir Mladenov, Poľnohospodárska fakulta Univerzity v Novom Sade, o mieste projektu v dlhodobom úsilí fakulty o riešenie sucha. (Som si istý, že to bude len jedna tehla v múre, ktorý staviame.)

Perspektívy. Partneri sa chcú spoločne uchádzať o väčšie zdroje (napr. Horizont Európa, Interreg či IPA), v ktorých bude priestor na hlbšiu vedeckú prácu s plodinami, ich manažmentom a vodným hospodárstvom. Fakulta chce tému rozvíjať od poľnohospodárstva cez lesníctvo a mestskú zeleň až po vidiecke oblasti bez centrálneho vodovodu. Metodika je prenosná aj do ďalších regiónov Srbska a západného Balkánu. Zastupiteľský úrad vidí zmysel podobných projektov najmä vtedy, ak z nich vzíde dlhodobá spolupráca, napríklad zmluva o ďalšom partnerstve alebo spoločný podnik, a efekt aj pre Slovensko; ako prínos oceňuje, že projekt posilňuje univerzitu vo vzdelávaní.

Riziká. Údaje RHMZ sú spoplatnené a počas projektu ich hradí ESPRIT. Aplikácia, ktorá má dáta sťahovať priebežne, však potrebuje jasno v tom, kto po máji 2027 zaplatí prístup k nim, hosting a prevádzku a komu bude aplikácia patriť. V dostupných podkladoch to nie je určené. Fakulta je pri financovaní takýchto projektov odkázaná na externé zdroje: bez SlovakAid by mala k dispozícii len obmedzené výzvy pokrajinskej vlády, ktoré navyše nepodporujú partnerstvo so zahraničím.

6. Ponaučenia a odporúčania

Čo fungovalo

- Diplomatická sieť ako sprostredkovateľ: veľvyslanectvo v Belehrade a honorárny konzul v Báčskom Petrovci pomohli nájsť partnera, ktorý by sa inak do programu nezapojil, a účasť veľvyslanca zvýšila viditeľnosť projektu.
- Lokálny partner s vlastnou cestou k cieľovej skupine (poradenská služba, absolventi v praxi, zimné semináre), vďaka ktorej sa výstupy môžu dostať priamo k farmárom.
- Dvojpartnerský formát a jednoduchá administratíva v porovnaní s inými projektmi lokálneho partnera.
- Disciplinované riadenie a férový prístup vedúceho partnera: stretnutia každé dva týždne, včasný prevod prostriedkov partnerovi a ochota slovenskej firmy uhradiť náklady na dáta, ktoré vznikli počas realizácie.

Čo zlepšiť (odporúčania pre SAMRS a budúcich prijímateľov)

- Pri digitálnych nástrojoch vyžadovať už v žiadosti plán prevádzky po skončení projektu: kto bude nástroj hostovať, kto zaplatí prístup k spoplatneným dátam, komu bude patriť a za akých podmienok zostane verejne dostupný.

- Dopĺňať do logického rámca ukazovatele využívania, nielen počty vyškolených osôb, napríklad počet používateľov aplikácie a výmeru pôdy, ktorú obhospodarujú, ako to navrhol samotný partner.
- Systematicky využívať zastupiteľské úrady a honorárnych konzulov pri hľadaní lokálnych partnerov a pri propagácii projektov; v tomto prípade bol tento kanál rozhodujúci. Zastupiteľský úrad navrhuje zakotviť vo výzve alebo v zmluve povinnosť prijímateľa informovať úrad o realizácii projektu.
- Pri zmene sadzby personálnych nákladov (napr. pri zvýšení platu) zvážiť jej oznámenie a zdôvodnenie v správe namiesto predchádzajúceho súhlasu. Finančná príručka už dnes umožňuje viaceré zmeny len oznámiť, zmena sadzby personálnych nákladov však súhlas SAMRS vyžaduje (pozri O8).

Zdroje: žiadosť o poskytnutie dotácie (23. 5. 2025), zmluva o poskytnutí dotácie č. SAMRS/2025/PPP/1/18, logický rámec (úprava k 11. 11. 2025), rozpočet a harmonogram projektu, dohoda o spolupráci medzi ESPRIT a Poľnohospodárskou fakultou Univerzity v Novom Sade (november 2025); rozhovor s prijímateľom (20. 8. 2026, online); rozhovor s lokálnym partnerom a návšteva fakulty v Novom Sade (26. 8. 2026); rozhovor so ZÚ SR v Belehrade (29. 9. 2026, online).

PRÍPADOVÁ ŠTÚDIA · EVALUÁCIA PROGRAMU PODNIKATEĽSKÝCH PARTNERSTIEV 2023 – 2025

Inteligentné nabíjanie elektromobilov vyrobené v Nairobi

Ako slovenský vývojár nabíjacích staníc a kenská firma pre solárnu energiu pripravujú lokálnu výrobu a službu nabíjania elektromobilov vo východnej Afrike

Krajina / lokalita	Keňa, Nairobi, s presahom do ďalších krajín východnej Afriky (Etiópia, Tanzánia)
Sektor	Infraštruktúra a udržateľné využívanie prírodných zdrojov – elektromobilita a nabíjacia infraštruktúra; SDG 7 Cenovo dostupná a čistá energia, SDG 13 Ochrana klímy
Rozpočet	117 284 € celkom, z toho dotácia ODA SR 97 711,60 € a spolufinancovanie 19 572,40 € (20,031 % schválenej maximálnej výšky dotácie); na lokálneho partnera pripadá 29 760 €
Trvanie	november 2024 – október 2026 (realizácia aktivít 5. 11. 2024 – 31. 10. 2026, administratívne ukončenie do 30. 11. 2026); v čase terénnej misie v septembri 2026 v záverečnej fáze realizácie
Cieľová skupina	lokálny partner a jeho technický tím (9-členný kľúčový tím, externá sieť technikov), v ďalšom kroku prevádzkovatelia parkovísk a obchodných centier, dopravcovia, firmy a domácnosti s elektromobilmi v Keni
Prijímateľ dotácie	AgeVolt Slovakia, s. r. o., Bratislava
Lokálny partner	Manyur Technologies Limited, Nairobi (obchodné označenie Mayu / Mayu Solar)
Projekt SAMRS	SAMRS/2024/PPP/1/13 – Rozvoj komplexného AgeVolt riešenia pre elektromobilitu v Keni a východnej Afrike

Elektromobilita je v Keni na začiatku: po cestách jazdia najmä elektrické motocykle, pribúdajú prvé elektrické autobusy a rastúce ceny benzínu a nafty robia z elektriny lacnejšiu alternatívu. Chýba však spoľahlivá nabíjacia infraštruktúra. Slovenská technologická firma AgeVolt s podporou SlovakAid a s kenskou spoločnosťou Manyur Technologies (Mayu Solar) pripravuje lokálnu výrobu svojich nabíjacích staníc v Nairobi a nasadenie vlastnej softvérovej platformy, ktorá z nabíjačky robí spravovateľnú a spoplatniteľnú službu. Projekt nadväzuje na predchádzajúcu spoluprácu tých istých partnerov a v čase misie bol v záverečnej fáze; štúdia zachytáva, čo sa podarilo, čo zostáva otvorené a od čoho bude závisieť trvácnosť výsledkov.

1. Kontext: elektromobilita na začiatku cesty

Keňa patrí k ekonomicky najotvorenejším krajinám regiónu. Zastupiteľský úrad SR v Nairobi ju opisuje ako relatívne otvorenú ekonomiku s približne 55 miliónmi obyvateľov, ktorá je súčasťou Východoafrického spoločenstva s colnou úniou a podstatne väčším trhom. Elektromobilita je podľa lokálneho partnera prioritou, jej rozvoj však brzdí najmä daňová a colná štruktúra. Kým solárne panely a batérie sú od dovozného cla aj DPH oslobodené, pri elektrických vozidlách partner uvádza clo 25 až 35 % a DPH 16 %. Výkonný riaditeľ partnera to zhrnul jednoznačne: *„Only duty structure. Nothing else. (…) When it is done, the market will open up. It will explode.“* (Len colná štruktúra, nič iné. Keď sa to vyrieši, trh sa otvorí. Vybuchne.)

Ľudia v Keni sú zatiaľ zvyknutí skôr na elektrické motocykle a o kúpe elektromobilu rozhoduje aj to, či je kde nabíjať. Odborný pracovník partnera to prirovnal k výberu banky podľa počtu bankomatov. O segment má veľký záujem aj štátny distribútor elektriny Kenya Power, ktorý má ako štátny subjekt vládnu prioritu a je podľa partnera „o krok vpred". Platí sa tu prevažne mobilným systémom M-PESA, preto je prepojenie nabíjania na tento systém pre úspech na trhu kľúčové.

Manyur Technologies Limited pôsobí podľa svojho výkonného riaditeľa Manoja Bakshiho sedemnásť rokov v oblasti čistej energie: fotovoltiky pre domácnosti, firmy, obchodné centrá a čerpacie stanice, ohrevu vody a v posledných dvoch rokoch aj solárnych čerpadiel pre farmárov. Má pätnásť stálych zamestnancov a približne päťsto technikov na kontraktovej báze, ktorí pokrývajú sedemnásť až osemnásť zo štyridsiatich siedmich kenských krajov. So slovenskými firmami spolupracuje dlhodobo, okrem iného dováža solárne systémy od spoločnosti THERMOSOLAR.

AgeVolt Slovakia, s. r. o., je bratislavská technologická firma, ktorá vyvíja inteligentné nabíjacie stanice a cloudovú platformu MyAgeVolt na riadenie nabíjania, správu vozových parkov a fakturáciu. V čase prvého projektu v Keni bola start-upom; počas projektu získala investíciu vo výške 1,3 milióna eur na medzinárodnú expanziu; Forbes Slovensko, Živé.sk a Startitup.sk o nej informovali s odkazom aj na kenský projekt.

2. Príprava: nadväzujúce partnerstvo

Hodnotený projekt je druhým projektom tých istých partnerov v Programe podnikateľských partnerstiev. Prvý z nich (približne 2021 – 2022) rozbehol spoluprácu, partner v jeho rámci vyrobil prototyp nabíjačky. Jedna nabíjačka bola darom pre sídlo OSN v Nairobi a jedna pre úrad prezidenta Kene. Evaluačný tím počas misie overil nabíjačku v sídle OSN ako funkčnú a mimoriadne prospešnú pre viditeľnosť SlovakAid. Kontakt na partnera podľa prijímateľa sprostredkovalo veľvyslanectvo SR; partner sám zdôrazňuje svoje dlhoročné väzby na Slovensko a na slovenských veľvyslancov, cez ktoré sa o ňom slovenské firmy dozvedeli. Iniciatívu pri hľadaní financovania mal podľa oboch strán prijímateľ: *„They are the ones who said that it's some kind of grant. Because we are not familiar with it, the concept."* (Boli to oni, kto povedal, že ide o nejaký grant. My sme tento koncept nepoznali.)

Druhý projekt mal pripraviť produkt aj partnerskú firmu na reálny vstup na trh. Stojí na troch pilieroch: obchodnom (partnerská zmluva o spoločnom podnikaní, licencia na poskytovanie služieb nabíjania a stretnutia so zákazníkmi a inštitúciami), softvérovom (lokalizácia platformy MyAgeVolt pre Keňu vrátane fakturácie a platieb) a výrobnom (výrobná dokumentácia, výrobné prostredie a prototyp nového modelu stanice vyrobený v Nairobi). Obchodný model je nastavený ako štandardný obchodný vzťah: partner vyrába hardvér lokálne a má z neho príjmy, AgeVolt dodáva riadiacu jednotku, ktorá z nabíjačky robí „smart" nabíjačku napojenú na IoT platformu, a z platformy majú obe strany dohodnuté podiely.

Partneri v októbri 2024 podpísali dohodu o spolupráci, podľa ktorej partner poskytuje služby v hodnote 29 760 € z dotácie a umožňuje monitorovanie a evaluáciu na mieste. Výšku spolufinancovania považuje prijímateľ za primeranú. Rozsah projektu však podľa neho obmedzil strop schémy de minimis, pre ktorý musel prijímateľ v jednom z projektov rozpočet krátiť; ako limitujúci faktor ho označil aj ZÚ SR v Nairobi. Prijímateľ ocenil 100 % zálohu hneď na začiatku projektu a ústretovú a dostupnú komunikáciu so SAMRS. Jedinú výhradu k žiadosti mal k logickému rámcu, ktorý mu prišiel zbytočne zložitý.

3. Realizácia: od školenia k prototypu

Spoločný štart. Projekt sa začal online stretnutím v novembri 2024. Vo februári 2025 navštívil výkonný riaditeľ partnera sídlo AgeVolt v Bratislave, kde sa spolu s prijímateľom stretol aj so zástupcami MZVEZ SR a Eximbanky SR. Na jar 2025 nasledovali online školenia k hardvéru a produktovému portfóliu a technik partnera sa zúčastnil workshopu, ktorý zorganizovala nemecká rozvojová agentúra GIZ, poradca kenskej vlády pre elektromobilitu, spolu s výrobcom elektriny KenGen.

Nový model pre kenský trh. Pôvodný typ nabíjačky si na základe spätnej väzby z trhu vyžiadal nový dizajn. Prijímateľ predstavil partnerovi tri nové modely (WallBox One, WallBox Double a Pillar Slim) a spoločne vybrali ten, ktorý najlepšie zodpovedá kenským podmienkam. Partner oceňuje model WallBox Double, ktorý visí na stene, zaberá menej miesta, auto doň pri parkovaní nenarazí a dá sa nabíjať vlastným aj pripojeným káblom. Tím prijímateľa pomohol vyhľadať súčiastky dostupné na miestnom trhu, aby partner vedel stanicu vyrobiť lokálne, a dokúpil komponenty na testovanie stability signálu pri vyšších teplotách a s rôznymi mobilnými operátormi.

Školenie v Nairobi. Ťažiskom projektu bolo komplexné prezenčné školenie 3. – 8. 10. 2025 v priestoroch partnera. Štyria odborníci AgeVolt (obchod a marketing, softvér, hardvér a výroba, projektové riadenie) v ňom vyškolili celý deväťčlenný kľúčový tím partnera. Obchodníci sa učili aj technickú stránku a technici obchodnú: *„You cannot carry a box and take it to somebody and say I'm selling this, what is inside should be understood."* (Nemôžete vziať krabicu, priniesť ju niekomu a povedať, že ju predávate. Treba rozumieť tomu, čo je vnútri.) Počas školenia technici partnera podľa inštrukcií prijímateľa vyrobili na mieste prototyp nového modelu WallBox Double. Partner zo školenia nakrútil a zostrihal krátke video.

Kaskádovanie znalostí. Po školení rozbehol výkonný riaditeľ partnera nad rámec projektu vlastný program: viac než tri mesiace školil každý víkend, prevažne v sobotu, 20 až 30 externých technikov s elektrotechnickým vzdelaním. Cieľom je sieť, ktorá zvládne inštalácie a poruchy aj v krajoch, kam centrálny tím nedocestuje (napr. Bungoma, Kitale, Mombasa). Jednorazové školenie zorganizoval aj pre firmy, ktoré predávajú elektromobily, no nemajú nabíjačky. Okolo partnera tak podľa jeho slov vznikla „malá komunita" firiem z odvetvia, ktoré nevníma ako konkurenciu, ale ako partnerov.

Obchod a diplomacia. S podporou ekonomického diplomata ZÚ SR v Nairobi nadviazali partneri rozhovory s GIZ Keňa o zapojení do projektov na podporu elektromobility a cez ňu s KenGen o pripravovanom projekte výstavby nabíjacích staníc. Nový veľvyslanec SR spomenul spoluprácu AgeVolt a Manyur Technologies v príhovore pri odovzdaní poverovacích listín prezidentovi Kene 3. 9. 2025. Partner rokoval s potenciálnymi klientmi: s prevádzkovateľom verejnej dopravy (minibusov matatu), ktorý investuje do elektrických vozidiel 40 až 50 miliónov USD v 45 lokalitách, so sieťou supermarketov na trase Nairobi – Kitale a s dvoma obchodnými centrami v Mombase, ktorých inžinierske tímy kvalitu produktu potvrdili.

Nabíjacia stanica AgeVolt s označením Mayu a SlovakAid v sídle OSN v Nairobi

Ukážka nabíjacej stanice AgeVolt v priestoroch lokálneho partnera Manyur Technologies (Mayu Solar)

Foto: ERUDIO, s. r. o., terénna misia, Nairobi, 8. 9. 2026

Kľúčové výsledky realizácie (stav podľa 2. priebežnej správy k 30. 10. 2025 a terénnej misie v septembri 2026)

- **9 vyškolených pracovníkov partnera** v obchode, výrobe a servise (cieľ projektu: 4), z toho 4 aj v správe softvérovej platformy (cieľ: 2).
- **1 prototyp nového modelu** nabíjacej stanice WallBox Double vyrobený lokálne v Nairobi (cieľ: 1); výrobné prostredie je pripravené v novom sídle partnera, výrobná dokumentácia je partnerovi dostupná v cloude.
- **Licencia** kenského regulačného úradu (NCA), ktorá partnerovi umožňuje poskytovať služby nabíjania vrátane výroby staníc (cieľ: 1).
- **7 stretnutí** s potenciálnymi zákazníkmi, inštitúciami a ďalšími aktérmi vrátane GIZ Keňa a KenGen (cieľ: 5).
- **Nad rámec projektu:** kaskádové školenie 20 až 30 externých technikov týždenne počas viac než troch mesiacov, ktoré zorganizoval partner z vlastných zdrojov.
- **Otvorené ku koncu projektu:** podpis partnerskej zmluvy (namiesto nej bol 25. 9. 2025 podpísaný list o zámere a termín sa predĺžil do 31. 10. 2026), lokalizácia platformy MyAgeVolt vrátane platieb cez M-PESA (k 2. priebežnej správe nezačatá, s termínom na jar 2026; podľa partnera v septembri 2026 zastavená) a finálna výrobná dokumentácia pre tri nové modely.

4. Výsledky a rozvojový dopad: príbeh zmeny

PRÍBEH ZMENY – POHĽAD LOKÁLNEHO PARTNERA

Manyur Technologies roky staval na solárnej energii. Projekt s AgeVolt mu otvoril nový segment: firma dnes vie nabíjacie stanice vyrobiť v Nairobi, rozumie softvéru, ktorý z nich robí spravovateľnú službu, a má vyškolený tím aj sieť technikov po celej krajine. Rozhodujúce bolo, keď produkt preverili inžinieri obchodných centier v Mombase a porovnali ho s čínskymi nabíjačkami na čerpacej stanici, ktoré sú pomalé a ich softvér zlyháva. Slovenská stanica obstála.

„This has no glitch. So, that way we got confident. That we can brand it."

Manoj Bakshi, výkonný riaditeľ, Manyur Technologies (Mayu Solar), Nairobi. (Nemá to žiadnu chybu. Tak sme získali istotu, že to môžeme ponúkať pod vlastnou značkou.)

Pre lokálneho partnera je hlavným prínosom vybudovaná kapacita a obchodná dôveryhodnosť, tržby zatiaľ nie. Partner najprv vyškolil vedenie a kancelárskych pracovníkov, aby rozumeli tomu, čo predávajú, a až potom znalosti preniesol na externých technikov. Tento postup zdôvodnil udržateľnosťou: znalosti nesmú stáť na jednom človeku. Výkonný riaditeľ zároveň prezentoval prijímateľa svojim klientom ako prvotriedny európsky start-up a postavil sa za jeho produkt vlastnou reputáciou.

Prenos inovácie. Prijímateľ vníma rozvojový prínos v lokálnej výrobe produktu s vysokou pridanou hodnotou, v rozšírení činnosti partnera vrátane prijímania nových ľudí a v príspevku k rozvoju elektromobility. Prenos inovácie považuje za väčší krok k dobiehaniu vyspelého sveta než výrobu bez pridanej hodnoty. Princíp dodatočnosti je podľa prijímateľa zreteľný: bez podpory SAMRS by sa projekt v danom čase nerealizoval, pretože firma nemala kapacity samostatne nájsť a overiť partnera a partner by bez zdrojov do novej spolupráce nevstúpil.

Evaluačný tím ERUDIO s výkonným riaditeľom Manyur Technologies Manojom Bakshim

Technický a marketingový tím lokálneho partnera s evaluačným tímom ERUDIO

Foto: ERUDIO, s. r. o., terénna misia, Nairobi, 8. 9. 2026

Vlastná adaptácia partnera. Najzaujímavejší posun nevznikol v projektovej dokumentácii, ale na strane partnera. Na základe svojej solárnej kompetencie vyvíja koncept nabíjacej stanice napájanej solárnymi panelmi s batériovým úložiskom, ktorá funguje aj tam, kde nie je elektrická sieť alebo kde elektrina vypadáva. Partner je tiež pripravený ponúkať softvér AgeVolt aj zákazníkom, ktorí si hardvér kúpia inde: *„Even if you go to China, bring your chargers, we are able to also sell you the software. We are able to*

manage for you those chargers." (Aj keď si nabíjačky prinesiete z Číny, vieme vám predať softvér a spravovať ich.)

Kde je dopad zatiaľ len potenciálny. Reálny odbyt je ešte pred partnermi. Lokálna výroba v čase misie nebola v sériovom režime a partner sa vedome rozhodol nespúšťať marketingovú kampaň, kým nebude vedieť produkt dodať: *„If you start shouting around then you don't have it (…) when people want it, you don't have it."* (Ak začnete vykrikovať a nemáte to, ľudia to budú chcieť a vy to nebudete mať.) Aj podľa poznámok z priebežného hovoru s prijímateľom z apríla 2026 mal partner prvé objednávky dielov a 6 až 7 potenciálnych klientov, objem však zatiaľ neodôvodňoval investíciu do výrobnej linky. Počet prevádzkovaných staníc a objem predaja projekt nesleduje.

Rodová rovnosť. Cieľ projektu hovorí aj o zvyšovaní zamestnanosti žien a mužov, logický rámec však nemá ukazovateľ, ktorý by ju meral. Elektrotechnika je v Keni, podobne ako inde, oblasťou s prevahou mužov. Do kľúčového tímu partnera a do školenia v októbri 2025 bola zapojená jedna žena zodpovedná za projektové riadenie zákaziek; na strane prijímateľa sa na školení podieľali dve ženy. Partner uvádza, že ženy tvoria približne pätinu z jeho externej siete asi päťsto technikov; údaj sa týka celej firmy, nie projektu. Prijímateľ vníma, že potenciál existuje, no realita sektora je zatiaľ limitujúca.

Životné prostredie a klíma. Ochrana klímy je podstatou projektu: nabíjacia infraštruktúra podporuje prechod na nízkouhlíkovú dopravu a prepojenie so solárnou kompetenciou partnera vytvára predpoklad, aby časť staníc bola napájaná z obnoviteľných zdrojov. Pri inštaláciách v obchodných centrách a fabrikách sa počíta s priamym využitím solárnej energie počas dňa, pri staniciach nezávislých od siete so solárnymi panelmi a batériovým úložiskom.

Viditeľnosť ako obchodná výhoda. Na kenskom trhu je pôvod produktu predajným argumentom a označenie SlovakAid je jeho súčasťou. Odborný pracovník partnera to opísal takto: *„Most people sometimes they want to ask where is it from? And that's why you see the word SlovakAid. That Slovak – it's also advantageous to have."* (Ľudia sa často pýtajú, odkiaľ produkt je. Preto vidíte slovo SlovakAid. Aj to „slovenské" je výhodou.) Európsky softvér je podľa partnera v očiach zákazníkov zárukou kvality v porovnaní s čínskymi riešeniami. Projekt komunikuje prijímateľ na webe a sociálnych sieťach, odkaz naň priniesli aj články o investícii do firmy a Eximbanka SR ho zviditeľnila na Exportnom klube venovanom subsaharskej Afrike. Nabíjačka z predchádzajúceho projektu v sídle OSN v Nairobi zostáva viditeľnou referenciou slovenskej technológie.

5. Udržateľnosť a perspektívy

Hardvér a inštalácie zvládne partner sám: má výrobné prostredie, vyškolený tím, licenciu a sieť technikov s vlastnou aplikáciou na hlásenie a riešenie porúch. Servis staníc chce poskytovať rovnako ako pri fotovoltike, počas záručnej doby aj po nej. Softvér sa aktualizuje na diaľku a AgeVolt vie poskytovať podporu aj z Bratislavy. Trvalou závislosťou je teda softvér, ktorý je zároveň hlavnou konkurenčnou výhodou produktu.

HLAS LOKÁLNEHO PARTNERA

„Operations and maintenance is not a problem. It's only the software update. Always software update."

Manoj Bakshi, Manyur Technologies (Mayu Solar), o udržateľnosti prevádzky. (Prevádzka a údržba nie sú problém. Ide len o aktualizácie softvéru. Vždy o aktualizácie softvéru.)

„If tomorrow Dan is not there or Samuel is not there, then we need another person who has the same information."

Manažér partnera zodpovedný za predaj a marketing, o tom, prečo partner školí ďalších technikov. (Ak zajtra nebude Dan alebo Samuel, potrebujeme ďalšieho človeka, ktorý má rovnaké informácie.)

Perspektívy. Prijímateľ uvádza, že tretí nadväzujúci projekt zameraný na obchodnú stránku bol už schválený. Obaja partneri vidia ďalší trh v Etiópii, ktorá od januára 2024 nepovoľuje dovoz vozidiel so spaľovacím motorom; partner tam za dva roky cestoval jedenásťkrát a má registrovanú firmu. Prekážkou je devízový systém, ktorý neumožňuje vyviezť zisk z krajiny. Riešenie prijímateľ prezentoval aj v Tanzánii počas podnikateľskej misie. Do budúcnosti vidí prijímateľ potenciál v zárukách a zvýhodnených úveroch Eximbanky SR pre verejných zákazníkov a v nástrojoch EÚ typu Global Gateway. V priebežnom hovore s prijímateľom zaznelo aj odporúčanie nadviazať kontakt s delegáciou EÚ v Keni. Pre slovenskú rozvojovú spoluprácu je zaujímavá aj ďalšia činnosť partnera, solárne čerpadlá pre menších farmárov v kraji Makueni so zaškolením farmárov na údržbu.

ZÚ SR v Nairobi, ktorý má ako jeden z mála zastupiteľských úradov SR ekonomického aj rozvojového diplomata, považuje PPP za vynikajúci a nenahraditeľný nástroj, ktorý slovenským firmám uľahčuje vstup na kenský trh. Kľúčovým predpokladom úspechu je podľa neho kvalitný a stabilný lokálny partner. Cieľom by malo byť, aby sa slovenské firmy v Keni dlhodobo etablovali a projekty mali nadväznosť, nie jednorazový charakter. Za najefektívnejší nástroj podpory označil podnikateľské misie priamo v krajine.

Riziká. Rizikom v čase misie bola kontinuita komunikácie medzi partnermi. Po personálnych zmenách na strane prijímateľa sa pravidelné stretnutia technických tímov podľa partnera aj ZÚ SR v Nairobi približne na dva mesiace prerušili, čo podľa partnera zdržalo lokalizáciu platformy a integráciu M-PESA. Partner vzťah k Slovensku za ohrozený nepovažuje a sám navrhol dohodnúť sa na ďalšom fungovaní. Ďalšími rizikami sú pomalý vývoj trhu závislý od colnej politiky, konkurencia štátneho Kenya Power a podnikateľské prostredie, ktoré ZÚ opisuje ako zaťažené zdĺhavými povoleniami, korupciou a nízkou predvídateľnosťou politických rozhodnutí.

6. Ponaučenia a odporúčania

Čo fungovalo

- Nadväznosť projektov: dôvera pracovať v dlhšom horizonte, ktorú prenos inovácie potrebuje, aby ju partner zvládol vyrobiť, vysvetliť a predať.
- Lokálny partner s vlastnou technickou sieťou, licenciou a solárnou kompetenciou, ktorý prenesené know-how ďalej rozvíja a šíri nad rámec projektu.

- Prezenčné školenie v krajine, v ktorom sa obchodníci učili techniku a technici obchod, spojené s výrobou prototypu priamo na mieste.
- Aktívny zastupiteľský úrad s ekonomickým aj rozvojovým diplomatom: sprostredkoval partnera, kontakty na GIZ a KenGen aj viditeľnosť na najvyššej úrovni.
- Prepojenie s ďalšími nástrojmi: podnikateľské misie, Exportný klub Eximbanky SR a súkromná investícia, ktorá firme umožňuje expanziu.

Čo zlepšiť (odporúčania pre SAMRS a budúcich prijímateľov)

- Vyžadovať, aby prijímateľ v priebežnej správe stručne uviedol, ako komunikácia s partnerom prebieha (forma a frekvencia, zodpovedné osoby), a pri personálnej zmene, kto agendu prevzal a ako bol partner informovaný.
- Dopĺňať do logického rámca ukazovatele využívania a kontinuity, nielen počty vyškolených osôb a stretnutí: napríklad počet nainštalovaných a prevádzkovaných staníc, počet aktívnych používateľov platformy alebo pravidelnosť školení.
- Rodový rozmer, ktorý je súčasťou cieľa projektu, premietnuť aj do aspoň jedného ukazovateľa, napríklad podielu žien medzi vyškolenými pracovníkmi partnera.
- Využiť diplomatickú sieť aj na rokovania o colných a daňových bariérach pre inovatívne technológie a systematicky zapájať ZÚ do prípravy projektov; podľa ZÚ SR v Nairobi sa naň žiadatelia v štádiu prípravy obracajú len výnimočne.

Zdroje: zmluva o poskytnutí dotácie č. SAMRS/2024/PPP/1/13, dohoda o spolupráci medzi AgeVolt Slovakia a Manyur Technologies (október 2024), logický rámec, rozpočet a harmonogram projektu (verzia V3), 1. a 2. priebežná správa projektu (za obdobia 11/2024 – 05/2025 a 06/2025 – 10/2025), prehľad komunikácie projektu; poznámky z priebežného hovoru s prijímateľom (apríl 2026); rozhovor s prijímateľom (20. 8. 2026, online); stretnutie so ZÚ SR v Nairobi (7. 9. 2026); rozhovory s lokálnym partnerom a návšteva jeho priestorov v Nairobi (8. 9. 2026).

Príloha II: ZADÁVACIE PODMIENKY EVALUÁCIE

Poznámka hodnotiteľov: Zadávacie podmienky sú uvedené v pôvodnom znení bez ich príloh. Odkazy na prílohy č. I – V v texte sa vzťahujú na prílohy zadávacích podmienok, nie na prílohy tejto správy. Evaluačné otázky uvedené v časti 4 boli v úvodnej správe upravené a zlúčené do 11 evaluačných otázok (EO 1 – 11), na ktoré odkazujú ostatné prílohy.

1. Predmet evaluácie

Predmetom evaluácie je Program podnikateľských partnerstiev za obdobie rokov 2023 – 2025.

2. Kontext evaluácie

Program podnikateľských partnerstiev je jedným z kľúčových nástrojov zapájania podnikateľského sektora do rozvojovej spolupráce SR. Program je realizovaný prostredníctvom výziev vyhlasovaných Slovenskou agentúrou pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu pre všetky rozvojové krajiny v rámci zoznamu Výboru OECD pre rozvojovú spoluprácu, vo všetkých sektorových prioritách rozvojovej spolupráce SR a s dôrazom na integráciu prierezových tém rozvojovej spolupráce SR.

Cieľom programu je (i) podpora synergie medzi cieľmi rozvojovej spolupráce SR a podnikateľskými cieľmi v rozvojových krajinách, (ii) podpora vytvárania nových podnikateľských partnerstiev a budovanie udržateľných kapacít miestnych partnerov; (iii) mobilizácia súkromných zdrojov na posilnenie slovenských rozvojových aktivít; (iv) pomoc slovenským podnikateľským subjektom etablovať sa v rozvojových krajinách a uľahčiť miestnym podnikom prístup do globálnych hodnotových reťazcov a (v) posilnenie a rozšírenie aktivít a rozvojového vplyvu slovenských podnikateľských subjektov, ktoré už aktívne pôsobia v rozvojových krajinách.

Program poskytuje podporu v dvoch fázach: (1) prípravná fáza – vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti a podnikateľského plánu a (2) realizačná fáza. Osobitný dôraz sa kladie na naplnenie princípu dodatočnosti, pričom poskytnutá podpora nesmie deformovať trhové prostredie a zároveň musí mať pridanú rozvojovú hodnotu. Priama podpora exportu je z programu vylúčená.

V rámci programu je oprávneným žiadateľom právnická osoba založená podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, ktorá vykonáva hospodársku činnosť a spĺňa náležitosti definície mikropodniku, malého alebo stredného podniku. Dotácie sú poskytované v rámci schémy minimálnej štátnej pomoci (de minimis) na základe každoročne vyhlasovanej výzvy. Spolufinancovanie projektu je najmenej vo výške 20 % z celkovej sumy požadovanej dotácie. Pri projektoch v realizačnej fáze je podmienkou spolupráca s miestnym partnerom.

V rokoch 2023 - 2025 bolo v rámci výziev na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie podporených 22 projektov v celkovej hodnote 2 965 096,26 eur. Zoznam podporených projektov je uvedený v prílohe č. II.

3. Účel evaluácie – dôvody, účel a očakávané použitie výsledkov evaluácie, hlavní užívatelia výsledkov evaluácie

Hlavným cieľom evaluácie je získať nezávislé a objektívne podložené informácie využiteľné pri rozhodovaní o budúcom smerovaní a spôsobe realizácie rozvojovej spolupráce SR v rámci Programu podnikateľských partnerstiev.

Závery evaluácie majú poskytnúť vyhodnotenie Programu podnikateľských partnerstiev za obdobie rokov 2023 - 2025 s využitím medzinárodne uznávaných kritérií OECD DAC, t. j. relevantnosť, koherencia, účinnosť, efektívnosť, dopad a udržateľnosť. Pri hodnotení vplyvu poskytovateľ (evaluátor) zodpovedne posúdi mieru, do akej je s daným časovým odstupom možné preukázateľne vyhodnotiť dopady. Následne vykoná k dlhodobým dopadom na cieľové skupiny aspoň čiastkové zistenia a z nich vyplývajúce čiastočné závery.

Súčasťou záverečnej správy budú okrem odpovedí na evaluačné otázky aj odporúčania všeobecného charakteru pre MZVEZ SR, Slovenskú agentúru pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu, prípadne iných relevantných aktérov z hľadiska ďalšieho zamerania a spôsobu realizácie Programu podnikateľských partnerstiev, prípadne odporúčania obsahového a procesného charakteru (ponaučenia).

Hlavnými užívateľmi výsledkov evaluácie sú MZVEZ SR, Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu a realizátori projektov podporených v rámci programu.

4. Kritériá evaluácie a evaluačné otázky

Evaluácia bude vykonávaná na základe hodnotiacich kritérií OECD-DAC: relevantnosť, koherencia, účinnosť, efektívnosť, vplyv a udržateľnosť a bude odpovedať na nasledujúce otázky, pričom poskytovateľ môže v návrhu úvodnej správy navrhnúť úpravu evaluačných otázok:

1. Do akej miery je program v súlade s cieľmi a prioritami rozvojovej spolupráce SR, rozvojovými potrebami partnerských krajín a cieľových skupín?
2. Aká je miera zohľadnenia prierezových tém rozvojovej spolupráce SR?
3. Do akej miery je program v súlade s ostatnými nástrojmi a aktivitami rozvojovej spolupráce SR a vytvára s nimi synergie?
4. Aké faktory ovplyvňujú záujem podnikateľov o program, vrátane spôsobov komunikácie a informovania o programe, a aké bariéry obmedzujú ich širšie zapojenie?
5. Do akej miery program dosiahol stanovené ciele a očakávané výsledky?
6. Aké hlavné faktory ovplyvnili dosiahnutie alebo nedosiahnutie cieľov a výsledkov programu?
7. Do akej miery sú náklady na riadenie a administráciu programu primerané dosiahnutým výsledkom, vrátane schopnosti programu mobilizovať dodatočné súkromné finančné zdroje nad rámec povinného spolufinancovania?
8. Aké sú možnosti zlepšenia efektívnosti programu a jeho procesov, vrátane transparentnosti výberového procesu, zverejňovania výsledkov a poskytovania spätnej väzby žiadateľom?

9. Do akej miery podporené projekty priniesli očakávaný rozvojový dopad, rešpektujú princíp dodatočnosti a integrujú rozvojové ciele do svojich biznis modelov?
10. Aké faktory a prekážky ovplyvňujú alebo môžu ovplyvniť dosahovanie dopadu programu?
11. Do akej miery sú výsledky programu udržateľné po skončení podpory, vrátane potenciálu škálovania a replikácie podporených riešení?
12. Ktoré prvky programu sú dôležité pre jeho udržateľnosť, škálovateľnosť a replikovateľnosť, a aké riziká ich môžu ohroziť?
13. Aké sú možnosti zúženia teritoriálneho alebo sektorového zamerania programu?
14. Ako je možné podporiť vytváranie efektívnych partnerstiev medzi slovenskými podnikateľskými subjektmi a mimovládnymi rozvojovými organizáciami v rámci programu?
15. Aké sú možnosti a odporúčania pre zvýšenie úrovne spolufinancovania projektov a efektívnejšiu mobilizáciu dodatočných súkromných zdrojov?

5. Miesto realizácie evaluácie

Evaluácia sa bude realizovať primárne na území Slovenskej republiky. Súčasťou evaluácie bude aj terénna misia v mieste realizácie minimálne 3 podporených projektov. Výber projektov pre terénnu misiu navrhne a odôvodní evaluátor v úvodnej správe. Konkrétny termín a harmonogram terénnej misie bude vopred konzultovaný a dohodnutý v spolupráci so zastupiteľským úradom SR, realizátormi projektov a miestnymi partnermi zapojenými do implementácie projektov.

6. Konkrétne úlohy, ktoré má poskytovateľ vykonať

Poskytovateľ bude formou konzultácií spolupracovať s evaluačným manažérom a riadiacim výborom evaluácie na hodnotení Programu podnikateľských partnerstiev. Na základe zadávacích podmienok evaluácie poskytovateľ musí (i) vykonať posúdenie dokumentácie; (ii) vypracovať úvodnú správu vrátane veľkosti vzorky a techniky pre výber vzorky; (iii) navrhnúť a dokončiť úvodnú správu a metodiku pre evaluáciu, zahŕňajúc relevantné pripomienky v súlade s predpismi MZVEZ SR pre evaluáciu; (iv) uplatňovať kvantitatívne nástroje a analyzovať údaje; (v) triangulovať údaje a overovať protichodné vysvetlenia; (vi) zabezpečiť splnenie všetkých aspektov evaluácie; (vii) navrhnúť záverečnú evaluačnú správu vrátane záverov a odporúčaní v súlade s predpismi MZVEZ SR pre evaluáciu; (viii) dokončiť záverečnú evaluačnú správu na základe prijatých pripomienok; (ix) zabezpečiť, aby všetky výstupy boli predložené v súlade s predpismi MZVEZ SR pre evaluáciu.

7. Metodika evaluácie – metódy použité pri zbere a analýze údajov, zdroje údajov

Poskytovateľ bude zodpovedný za navrhovanie metodiky evaluácie (vrátane popisu metodiky), pričom je povinný použiť minimálne tri evaluačné metódy. Súčasťou bude aj validačný workshop, ktorý organizačne zabezpečí MZVEZ SR a uskutoční sa pred predložením návrhu záverečnej evaluačnej správy objednávateľovi. Evaluácia musí poskytnúť informácie založené na dôkazoch, ktoré sú dôveryhodné, spoľahlivé a užitočné. Odporúčania v správach musia byť dostatočne stručné a jasne vysvetlené.

MZVEZ SR poskytne poskytovateľovi do 3 pracovných dní po nadobudnutí účinnosti zmluvy o poskytnutí služieb základnú dokumentáciu podľa Zoznamu základnej dokumentácie na posúdenie, ktorý je uvedený v prílohe č. I Zadávacích podmienok evaluácie. Dokumentácia bude poskytnutá v elektronickej forme. Poskytovateľ môže v priebehu evaluácie požiadať o predloženie ďalšej dokumentácie potrebnej pre realizáciu evaluácie.

Komunikácia medzi poskytovateľom a objednávateľom bude realizovaná prostredníctvom manažéra evaluácie, ktorým je zamestnanec odboru rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci MZVEZ SR.

8. Očakávané hmotné a merateľné výstupy a časový rámec evaluácie

Evaluácia bude prebiehať približne 110 pracovných dní od nadobudnutia účinnosti zmluvy o poskytnutí služieb, pričom jej priebeh sa bude riadiť termínmi uvedenými pri jednotlivých výstupoch evaluácie.

Poskytovateľ bude zodpovedať za kvalitné a včasné predloženie svojich konkrétnych výstupov tak, ako je to uvedené nižšie. Všetky produkty musia byť štruktúrovane a jasne napísané a musia obsahovať zrozumiteľný proces analýzy.

Výstupy evaluácie:

Úvodná správa: Po preštudovaní strategických dokumentov, štatistických údajov, ostatnej dokumentácie a po úvodnej diskusii s predstaviteľmi MZVEZ SR a Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu poskytovateľ pripraví návrh úvodnej správy. Úvodná správa detailne rozpracováva metodiku evaluácie, opisuje okruhy otázok a hypotéz formulovaných na základe štúdia dokumentov a obsahuje:

- spôsob a metodiku (poskytovateľ navrhne spôsob a metodiku evaluácie na základe jeho odborných znalostí a skúseností vzhľadom na predmet evaluácie, základné hypotézy a okruhy evaluačných otázok);
- návrh projektov na terénnu misiu vrátane zdôvodnenia výberu;
- predbežné zistenia na základe štúdie základnej dokumentácie, ktorú poskytlo MZVEZ SR;
- harmonogram evaluácie (s uvedením plánovaných rozhovorov, cieľových skupín, pozorovaní, dotazníkových prieskumov, terénnej misie a pod.).

Podoba úvodnej správy sa musí riadiť formulárom, ktorý je uvedený v prílohe č. III Zadávacích podmienok evaluácie. Pri príprave úvodnej správy odporúčame využiť aj Kontrolný zoznam úvodnej správy, ktoré je súčasťou predpisov MZVEZ SR pre evaluáciu poskytnutých v rámci základnej dokumentácie. Úvodná správa bude vypracovaná v slovenskom alebo českom jazyku a jej návrh sa odovzdá elektronicky na pripomienkovanie objednávateľovi najneskôr do 20 pracovných dní po nadobudnutí účinnosti zmluvy o poskytnutí služieb. K návrhu úvodnej správy sa uskutočnia spravidla najviac dve kolá pripomienkovania, pričom poskytovateľ má v každom kole pripomienkovania 5 pracovných dní na písomné vysporiadanie sa s pripomienkami (tzn. ich zapracovanie do textu správy alebo odmietnutie so zdôvodnením). Po vysporiadaní sa s pripomienkami a schválení konečnej verzie úvodnej správy objednávateľom mu poskytovateľ predkladá konečnú verziu úvodnej správy. Rozsah úvodnej správy je min. 15 a max. 30 strán A4

bez príloh. Úvodná správa musí byť odovzdaná objednávateľovi elektronicky na emailovú adresu uvedenú v zmluve o poskytnutí služieb.

Záverečná evaluačná správa: Podoba záverečnej evaluačnej správy sa musí riadiť predpísaným formulárom (viď príloha č. IV Zadávacích podmienok evaluácie) a je vypracovaná v slovenskom alebo českom jazyku s dĺžkou textu min. 20 strán A4 (bez príloh) a obsahuje manažérske zhrnutie v dĺžke min. 2 a max. 4 strany A4. Manažérske zhrnutie je vypracované aj v anglickom jazyku (viď príloha č. VII. Formuláru záverečnej evaluačnej správy). Pri príprave odporúčame využiť aj Formulár pre kontrolu kvality hodnotiacej správy, ktorý je súčasťou predpisov MZVEZ SR pre evaluáciu poskytnutých v rámci základnej dokumentácie. Poskytovateľ predloží objednávateľovi návrh záverečnej evaluačnej správy najneskôr do 50 pracovných dní odo dňa odovzdania konečnej verzie úvodnej správy. K návrhu záverečnej evaluačnej správy sa uskutočnia spravidla najviac dve kolá pripomienkovania, pričom poskytovateľ má v každom kole pripomienkovania 5 pracovných dní na písomné vysporiadanie sa s pripomienkami (tzn. ich zapracovanie do textu správy alebo odmietnutie so zdôvodnením). Po vysporiadaní sa s pripomienkami a schválení konečnej verzie záverečnej evaluačnej správy objednávateľom mu poskytovateľ predkladá konečnú verziu záverečnej evaluačnej správy. Záverečná správa musí byť odovzdaná objednávateľovi elektronicky na emailovú adresu uvedenú v zmluve o poskytnutí služieb.

Poskytovateľ súhlasí s tým, že záverečná evaluačná správa bude následne zverejnená na webových sídlach MZVEZ SR a Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu.

9. Požiadavky na poskytovateľa

Evaluáciu môže vykonať fyzická alebo právnická osoba.

Poskytovateľ nebude vystupovať v úlohe zástupcu žiadnej strany a musí zostať nezávislý a nestranný.

Poskytovateľ alebo osoba prostredníctvom ktorej poskytovateľ vykonáva evaluáciu musí spĺňať všetky nižšie uvedené podmienky:

- nepodieľal sa na príprave ani realizácii žiadneho z hodnotených projektov v akejkoľvek fáze, nie je zamestnancom MZVEZ SR alebo Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu, ani ním nebol v období implementácie evaluovaných projektov; nepôsobí ani nepôsobil ako zamestnanec alebo externý spolupracovník realizátora v období prípravy a implementácie evaluovaných projektov, nebol zapojený do navrhovania Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 – 2023 predĺženej do roku 2024 a Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky na roky 2025 – 2030; a zároveň z vyššie uvedeného neprofitoval, ani nezamlčal informáciu o vzniku potenciálneho konfliktu záujmov,
- má ukončené VŠ vzdelanie minimálne II. stupňa (magister alebo ekvivalent), teoretické znalosti metód evaluácie a praktické skúsenosti z evaluácie i z hodnotenia rozvojových projektov (minimálne 5 rokov praxe v oblasti evaluácie),
- má rozsiahle znalosti a skúsenosti súvisiace s uplatňovaním kvalitatívnych a kvantitatívnych metodík pre evaluáciu.

Požiadavky na odbornú a technickú spôsobilosť bude poskytovateľ deklarovať predložením životopisu a dokladom o dosiahnutom najvyššom vzdelaní. Kvalifikačné predpoklady je tiež možné doložiť prostredníctvom referencií právnickej osoby, ktorá ponuku predkladá alebo referencií fyzických osôb, ktoré budú realizovať evaluáciu.
Súčasťou predloženého životopisu musí byť uvedenie:

- realizovaných evaluácií,
- realizovaných analytických štúdií podobného druhu,
- absolvovaných školení pre evaluáciu, školení zameraných na riadenie projektového cyklu,
- relevantných absolvovaných vysokoškolských predmetov,
- skúseností zo spolupráce so zahraničnými organizáciami,
- skúseností z oblasti rozvojovej spolupráce.

Poskytovateľ bude rešpektovať zásady správania pre evaluáciu uvedených v Prílohe č. V Zadávacích podmienok evaluácie.

Príloha III: EVALUAČNÉ NÁSTROJE: DOTAZNÍKY A NÁVODY NA VÝKON ROZHOVOROV, ŠTRUKTÚRA PRÍPADOVÝCH ŠTÚDIÍ

Kvalitatívny zber údajov prebiehal formou pološtruktúrovaných rozhovorov, ktoré evaluátori viedli podľa návodov s okruhmi tém prispôsobenými jednotlivým skupinám respondentov; poradie a hĺbka okruhov sa v priebehu rozhovoru prispôsobovali pozícii a skúsenosti respondenta. Keďže sa viaceré okruhy v návodoch opakovali, časť A uvádza okruhy spoločné pre respondentov naprieč skupinami a časť B iba okruhy, ktoré boli špecifické pre konkrétnu skupinu respondentov (rozhovory s lokálnymi partnermi sa viedli v anglickom jazyku, podľa potreby s tlmočením; okruhy sú uvedené v slovenskom preklade). Kvantitatívny zber údajov zabezpečil online dotazník v nástroji EUSurvey, určený všetkým prijímateľom dotácie a neúspešným žiadateľom vo výzvach PPP vyhlásených v rokoch 2023 – 2025; jeho znenie uvádza časť C. Časť D opisuje jednotnú štruktúru prípadových štúdií.

A. Okruhy tém spoločné pre väčšinu skupín respondentov

Spoločné okruhy sa otvárali v rozsahu zodpovedajúcom pozícii respondenta: inštitucionálni aktéri ich posudzovali na úrovni programu, prijímatelia dotácie a lokálni partneri na úrovni konkrétneho projektu.

1. Umiestnenie PPP v systéme rozvojovej spolupráce SR a súlad programu s prioritami ODA SR a s rozvojovými potrebami partnerských krajín a cieľových skupín (EO 1)

2. Faktory ovplyvňujúce záujem podnikateľov o program, informovanie oprávnených žiadateľov, využívané informačné kanály a bariéry vstupu do programu (EO 2)

3. Koherencia a synergie PPP s ostatnými nástrojmi rozvojovej spolupráce SR a s nástrojmi EÚ a medzinárodných finančných inštitúcií (EO 4)

4. Napĺňanie cieľov a výsledkov programu a projektov a faktory, ktoré ich dosahovanie podporovali alebo obmedzovali (EO 5, EO 5.1)

5. Spolufinancovanie a mobilizácia dodatočných súkromných zdrojov nad rámec povinného podielu (EO 8)

6. Očakávaný a dosahovaný rozvojový dopad programu a projektov (EO 9)

7. Udržateľnosť výsledkov po skončení financovania, potenciál škálovania a replikácie a súvisiace riziká (EO 10)

8. Potenciál partnerstiev podnikateľského sektora s mimovládnymi organizáciami (EO 11)

9. Silné a slabé stránky programu a návrhy na jeho optimalizáciu a ďalší vývoj (prierezovo)

B. Špecifické okruhy podľa skupín respondentov

Skupina respondentov	Špecifické okruhy tém
MZVEZ SR (ORPO)	perspektíva zúženia teritoriálneho a sektorového zamerania programu (EO 3); prípadné zmeny v dizajne programu a ich zdôvodnenie; prepojenie PPP na nástroje v gescii MF SR, UNDP a Eximbanky a na nástroje v rámci stratégie Global Gateway (EO 4); rozvojový dopad na úrovni politiky a posilnenia diplomatických vzťahov (EO 9); možnosti zlepšenia výberového procesu, transparentnosti, spätnej väzby žiadateľom a uplatňovania schémy de minimis (EO 6); očakávania k dlhodobému vývoju programu

SAMRS	teritoriálne a sektorové zameranie a dôvody jeho prípadného zúženia (EO 3); synergie s nástrojmi v gescii SAMRS (rozvojové a humanitárne projekty, finančné príspevky, Sharing Slovak Expertise, Slovak Challenge Fund) (EO 4); priebeh a transparentnosť výberového procesu, zverejňovanie výsledkov a spätná väzba žiadateľom (EO 6); zazmluvnenie a riadenie projektov a administratívna záťaž počas cyklu projektu (EO 6, EO 7); uplatňovanie princípu de minimis (EO 6); databáza projektov, dokumentácia a systém merateľných ukazovateľov; komunikácia s prijímateľmi a lokálnymi partnermi počas celého cyklu projektu; intervenčná logika programu (EO 5); zohľadnenie prierezových tém (EO 1.1); spolupráca s platformou Ambrela (EO 11)
Zastupiteľské úrady SR	rozvojové potreby krajiny, ktoré PPP adresuje alebo mohol adresovať, a relevantnosť intervencií vzhľadom na lokálny kontext (EO 1); schopnosť ZÚ SR podporiť implementáciu a monitoring projektov; spolupráca s lokálnymi partnermi a znalosť miestneho prostredia; viditeľnosť SlovakAid v krajine; prepojenie na ekonomickú diplomaciu (EO 4); pri terénnej misii konkrétne poznatky z projektov zaradených do prípadových štúdií
SARIO	spoločné informačné podujatia pre podnikateľov o zapojení do rozvojovej spolupráce (EO 2); ekosystém podpory vstupu slovenských firiem na rozvojové a zahraničné trhy; kapacitné potreby podnikateľov; prieniky PPP s nástrojmi SARIO (investičná a exportná podpora, sprostredkovanie kontaktov) (EO 4); prepojenie na ekonomickú diplomaciu a ZÚ SR; prepojenie na tendre a výzvy medzinárodných organizácií a IFI; potenciál nadväzných súkromných investícií a obchodných vzťahov (EO 8, EO 10)
EXIMBANKA SR	finančné nástroje na podporu vstupu podnikateľov na rozvojové trhy (zvýhodnené vývozné úvery, záruky); kombinované (blended) financovanie s využitím grantových prostriedkov EÚ (NDICI – Global Europe) a portfóliové záruky; súčinnosť so SAMRS pri revízii parametrov výziev PPP; nadväznosť financovania od dotácie PPP k návratnému a kombinovanému financovaniu (EO 4); zapájanie prijímateľov PPP do nástrojov Eximbanky a do výziev EÚ a IFI; kľúčové riziká dlhodobej udržateľnosti z finančného hľadiska (EO 10); informovanie MSP o nadväzných finančných nástrojoch a ich kapacitné potreby pri vstupe na rozvojové trhy (EO 2)
MF SR	nástroje rozvojovej spolupráce v gescii MF SR (spolupráca s IFI: Svetová banka, EBOR, EIB, RB RE; fondy SIGA a E5P; projekt Verejné a súkromné financie pre rozvoj s UNDP); umiestnenie PPP v širšom ekosystéme financovania rozvoja a jeho komplementarita s nástrojmi MF SR (EO 4); nadväznosť od dotácie PPP k návratnému a kombinovanému financovaniu a k zapojeniu do výziev IFI; zvýhodnené vývozné úvery a kombinované financovanie s prostriedkami EÚ; pákový efekt mobilizácie medzinárodných zdrojov (EO 8); mapovanie dopytu slovenských podnikateľov po zapojení do rozvojovej spolupráce a tendrov IFI (EO 2)
Platforma Ambrela	synergie PPP s činnosťou mimovládnych rozvojových organizácií a komplementarita cieľov, cieľových skupín a výsledkov oboch sektorov (EO 4); dobrá prax partnerstiev podnikateľského sektora a MVO v SR aj v rámci EÚ; prístup k spoločným projektom a modely spolupráce; bariéry kooperácie medzi podnikateľským a mimovládnym sektorom; návrhy na podporu vytvárania efektívnych partnerstiev v rámci programu (EO 11)
Prijímatelia dotácie	zdroj informácií o výzve, motivácia a rozhodujúce faktory zapojenia (EO 2); výber krajiny realizácie a vhodnosť zoznamu oprávnených krajín a sektorov (EO 3); spôsob a kritériá výberu lokálneho partnera; proces prípravy žiadosti (podmienky výzvy, komunikácia so SAMRS, zrozumiteľnosť príručiek) a bariéry v tejto fáze (EO 6); zohľadnenie prierezových tém v návrhu a v realizácii projektu (EO 1.1); priebeh realizácie, kľúčové aktivity, spolupráca s lokálnym partnerom a prispôsobenie lokálnemu kontextu (EO 5); merateľné ukazovatele, kvantifikácia dopadu a monitoring; princíp dodatočnosti (realizácia bez dotácie, zabudovanie rozvojového cieľa do biznis modelu) (EO 9); prínos projektu pre spoločnosť, nové obchodné vzťahy a investície; odporúčania pre SAMRS a budúcich uchádzačov
Neúspešní žiadatelia	samostatný návod nebol vypracovaný, rozhovory vychádzali z okruhov pre prijímateľov v rozsahu fázy prípravy a posudzovania žiadosti: zdroj informácií a motivácia zapojenia (EO 2); proces prípravy žiadosti a bariéry (EO 6); priebeh a transparentnosť hodnotenia, komunikácia výsledkov a spätná väzba (EO 6); dôvody opätovného podania alebo nepodania žiadosti; ďalší záujem o PPP a iné nástroje rozvojovej spolupráce
Lokálni partneri projektov (vrátane terénnych misií)	vznik partnerstva so slovenským subjektom a jasnosť rolí a očakávaní na začiatku (EO 1); komunikácia a spoločné rozhodovanie počas realizácie; prispôsobenie projektu lokálnemu kontextu (kultúrne, regulačné, logistické a technické úpravy); zohľadnenie

	prierezových tém pri výbere cieľovej skupiny a návrhu aktivít (EO 1.1); kvantifikácia výsledkov (počet príjemcov, pracovné miesta, zmena príjmu, poskytnuté služby) (EO 9); prínos projektu pre vlastnú organizáciu (kapacity, vybavenie, siete, prístup na trh, nové obchodné vzťahy); pokračovanie spolupráce so slovenským partnerom; hodnotenie PPP z pohľadu partnerskej krajiny vrátane porovnania s inými donormi; pri terénnej misii (Keňa, Bosna a Hercegovina, Srbsko) navyše: príbeh zmeny a citácie lokálneho partnera pre prípadovú štúdiu, pozorovanie výstupov na mieste (využívanie cieľovou skupinou, stav a údržba), zber dokumentácie a údajov o projekte

C. Znenie dotazníka

Dotazník bol administrovaný online v nástroji EUSurvey. Pri otázkach je uvedený typ odpovede; pri otázkach s filtrom je v zátvorke uvedený prechod na nadväzujúcu otázku a pri sekciách skupina respondentov, ktorej sa zobrazovali.

Úvodný text v EUSurvey

Hodnotenie Programu podnikateľských partnerstiev

Ďakujeme za Vašu ochotu podeliť sa o skúsenosti a názory týkajúce sa Programu podnikateľských partnerstiev (PPP) **z pohľadu Vašej spoločnosti**. Prosíme Vás, aby dotazník vyplnila iba jedna osoba, ktorá bude reprezentovať skúsenosti a názory celej Vašej spoločnosti.

Dotazník je rozdelený do 6 logických celkov, ktoré obsahujú uzavreté aj otvorené otázky. Neúspešných žiadateľov sa týkajú iba 4 logické celky. Aby bol efekt dotazníkového prieskumu čo najväčší, prosíme Vás o pravdivé a úprimné odpovede. **Uisťujeme Vás, že Vaša spätná väzba bude prísne dôverná a bude slúžiť len ako anonymný zdroj dát pre riadenie programu v nasledujúcom období.**

V prípade otázok alebo technických problémov pri vypĺňaní dotazníka sa prosím obráťte na koordinátorku prieskumu (kontaktné údaje sú v prílohe vynechané).

Sekcia A Triediace otázky
PRE VŠETKÝCH RESPONDENTOV

*** - označenie pre povinné otázky**

A1 Do ktorej z týchto výziev ste sa zapojili (t. j. podali žiadosť o poskytnutie dotácie)? Môžete vybrať viac odpovedí.*

multiple choice

- SAMRS/2025/PPP/1 vyhlásená v roku 2025
- SAMRS/2024/PPP/1 vyhlásená v roku 2024
- SAMRS/2023/PPP/1 vyhlásená v roku 2023
- SAMRS/2023/PPP/UA/2 vyhlásená v roku 2023 so zameraním na obnovu a rozvoj Ukrajiny

A2 Do ktorej kategórie patrila Vaša žiadosť/Vaše žiadosti?*

single choice

- 1. Príprava (Štúdia uskutočniteľnosti alebo Podnikateľský plán)
- 2. Realizácia
- Podávali sme viac žiadostí a v rôznych kategóriách

A3 V ktorej z týchto výziev ste boli úspešným žiadateľom (t. j. Vaša žiadosť splnila formálne kritériá a bola schválená na poskytnutie dotácie, pričom sem nespadá zaradenie do rezervného fondu)? Môžete vybrať viac odpovedí.*

multiple choice

- SAMRS/2025/PPP/1 vyhlásená v roku 2025 *(prechod na otázku A4)*
- SAMRS/2024/PPP/1 vyhlásená v roku 2024 *(prechod na otázku A4)*
- SAMRS/2023/PPP/1 vyhlásená v roku 2023 *(prechod na otázku A4)*
- SAMRS/2023/PPP/UA/2 vyhlásená v roku 2023 so zameraním na obnovu a rozvoj Ukrajiny *(prechod na otázku A4)*
- zapojili sme sa do viacerých výziev, pričom v jednej sme boli úspešní a v ďalšej nie *(prechod na otázku A4)*
- ani v jednej z týchto výziev sme neboli úspešní *(pokračuje na otázky A3.1 - A3.4 a potom na A5, ďalej pokračuje na sekcie B, C a F)*

A3.1 Aký bol výsledok hodnotenia Vašej žiadosti?*

single choice

- žiadosť bola zaradená do rezervného fondu, ale napokon nebola realizovaná
- žiadosť splnila formálne kritériá, ale nebola schválená
- žiadosť nesplnila formálne kritériá a bola z procesu hodnotenia vyradená
- podávali sme viacero žiadostí a každá z nich bola s iným výsledkom

A3.2 V prípade, že ste neboli úspešným žiadateľom, skúšali ste žiadosť podávať ešte raz?*

single choice

- áno *(prechod na otázku A3.3)*
- nie *(prechod na otázku A3.4)*

A3.3 Čo bolo pre Vás najdôležitejším faktorom pri rozhodovaní o ďalšom zapojení sa do Programu?

otvorená otázka

A3.4 Aké boli hlavné dôvody, pre ktoré ste žiadosť nepredložili opätovne v nasledujúcom roku?

otvorená otázka

A4 V akom štádiu sa nachádza Váš projekt realizovaný s podporou dotácie v rámci Programu?*

IBA PRE ÚSPEŠNÝCH ŽIADATEĽOV

single choice

- realizácia projektu stále prebieha
- realizácia projektu bola ukončená

A5 Aký typ žiadateľa ste boli v čase podania žiadosti o poskytnutie dotácie v rámci Programu?*

single choice

- ***nový a začínajúci podnik*** – t. j. podnik, ktorý ku dňu predloženia žiadosti o poskytnutie dotácie podnikal kratšie ako tri roky (vrátane start-up a spin-off podnikov)
- ***existujúci podnik*** - t. j. podnik, ktorý ku dňu predloženia žiadosti o poskytnutie dotácie podnikal minimálne tri roky

Sekcia B Všeobecné otázky týkajúce sa zapojenia do Programu

PRE VŠETKÝCH RESPONDENTOV

B1 Mali ste v čase podania žiadosti o poskytnutie dotácie v rámci PPP už predošlú skúsenosť s týmto Programom?*

single choice

- nie, bola to naša prvá skúsenosť s Programom podnikateľských partnerstiev
- áno, mali sme skúsenosť – podávali sme viac žiadostí o poskytnutie dotácie v rámci PPP v období rokov 2023 – 2025 *(ak označia, prejdú na otázku B1.1)*
- áno, mali sme skúsenosť s podaním žiadosti v rámci PPP ešte pred rokom 2023 *(ak označia, prejdú na otázku B1.1)*
- neviem/nespomínam si

B1.1 Boli ste v tejto výzve/výzvach úspešným žiadateľom o poskytnutie dotácie v PPP?*

single choice

- áno
- áno, ale nie vo všetkých výzvach, do ktorých sme sa zapojili
- nie
- neviem/nespomínam si

B2 Mali ste v čase podania žiadosti o poskytnutie dotácie predošlú skúsenosť s inými nástrojmi rozvojovej spolupráce SR (napr. zvýhodnený vývozný úver, program UNDP, programy MF SR) alebo s európskymi či medzinárodnými výzvami/programami v oblasti rozvojovej spolupráce? *

single choice

- áno (*pokračuje na otvorenú otázku B2.1)*
- nie
- neviem/nespomínam si

B2.1 Uveďte, prosím, s ktorým nástrojom/programom ste mali skúsenosť, a či ste boli úspešní.

otvorená otázka

B3 Odkiaľ ste sa dozvedeli o Programe podnikateľských partnerstiev a výzvach SAMRS na poskytnutie dotácie?* Môžete vybrať viac možností.

multiple choice

- web alebo sociálne siete SAMRS
- web alebo sociálne siete SARIO
- web MZVEZ SR
- informačné semináre MZVEZ SR/SAMRS a SARIO
- od iných podnikateľov alebo združenia podnikateľov
- od mimovládnej organizácie
- neformálne, od priateľov alebo známych
- iným spôsobom *(prejde na otázku B3.1)*

B3.1 Prosím, napíšte, ako:

otvorená otázka

B4 Ako by podľa Vás bolo možné zlepšiť informovanosť súkromného sektora o nástrojoch rozvojovej spolupráce vrátane Programu podnikateľských partnerstiev?

otvorená otázka

B5 Aký bol hlavný dôvod, pre ktorý ste sa rozhodli zapojiť sa do výzvy na poskytnutie dotácie v rámci PPP?* Môžete vybrať najviac tri odpovede.

multiple choice – najviac tri odpovede

- záujem dostať sa na trh v krajinách, ktoré sú oprávnenými krajinami pre PPP projekty, nadviazať spoluprácu s lokálnymi firmami/organizáciami

- mali sme už nadviazanú spoluprácu s lokálnym partnerom a hľadali sme spôsoby podpory a realizácie projektu
- je to vhodný nástroj na otestovanie realizovateľnosti našich budúcich zámerov v danej krajine a tiež nadviazanie spolupráce
- naše produkty/služby sú vhodné pre trh v krajinách, ktoré sú oprávnenými krajinami pre PPP projekty
- pre našu spoločnosť bolo dôležité, že projekt prispieva k rozvoju danej krajiny a zlepšovaniu životných podmienok v nej
- podobné produkty/služby sme úspešne poskytovali v inej krajine/krajinách a chceli sme ich priniesť aj na iný trh a otestovať možnosť ich škálovania a replikácie
- konkrétny záujem prispieť k obnove a rozvoju Ukrajiny v súvislosti s aktuálnym dianím v tejto krajine
- záujem o nástroje rozvojovej spolupráce a potenciál zapojiť sa aj do ďalších výziev alebo nástrojov rozvojovej spolupráce SR
- iné *(vedie k otvorenej otázke B5.1)*

B5.1 Napíšte Vaše dôvody pre zapojenie sa do výzvy v rámci PPP:

otvorená otázka

B6 V ktorej krajine/krajinách sa mal realizovať/realizoval Váš projekt? Čo bolo pre Vás najdôležitejšie pri výbere krajiny/krajín realizácie projektu?*

otvorená otázka

B7 Mali ste v žiadosti o poskytnutie dotácie lokálneho partnera?*

single choice

- áno *(pokračuje na otázku B7.1)*
- nie

B7.1 Akým spôsobom ste vyhľadávali lokálneho partnera/nadviazali kontakt s lokálnym partnerom?*

single choice

- je to náš osvedčený partner, s ktorým sme už v minulosti spolupracovali, ešte pred podaním žiadosti
- je to partner, ktorého sme poznali, avšak pred podaním žiadosti sme s ním ešte nespolupracovali
- odporučila nám ho iná partnerská spoločnosť, pred podaním žiadosti sme ho nepoznali
- odporučila nám ho mimovládna organizácia/zástupcovia ZÚ SR (vrátane obchodného atašé), predtým sme ho nepoznali

- mali sme vybratú krajinu a lokalitu a oslovili sme viacero spoločností/organizácií na spoluprácu, ktoré sme predtým nepoznali
- iným spôsobom *(vedie k otvorenej otázke B7.1.1)*

B7.1.1 Napíšte, prosím, akým spôsobom:

otvorená otázka

Sekcia C Príprava žiadosti o poskytnutie dotácie PPP

PRE VŠETKÝCH RESPONDENTOV

C1 Ako by ste ohodnotili jednotlivé aspekty podávania žiadosti o poskytnutie dotácie SAMRS v rámci PPP?*

Likertova škála

1 – veľmi náročné/problematické
2 – skôr náročné/problematické
3 – neutrálne/neviem posúdiť
4 – skôr jednoduché/s menšími komplikáciami
5 – úplne jednoduché/bez komplikácií

	1	2	3	4	5
čas na prípravu žiadosti a zhromaždenie všetkých potrebných dokumentov					
zrozumiteľnosť výzvy (vrátane zrozumiteľnosti formálnych podmienok pre zapojenie sa)					
zrozumiteľnosť a aplikácia metodických pokynov a príručiek SAMRS					
spôsob dokladania splnenia formálnych podmienok výzvy					
spolupráca s lokálnym partnerom pri príprave žiadosti					
príprava logickej plánovacej matice					
nastavenie merateľných ukazovateľov					
stanovenie výšky spolufinancovania					
nájdenie voľných finančných prostriedkov na spolufinancovanie					
splnenie podmienky de minimis					
splnenie podmienky dodatočného princípu (zahrnutie rozvojového aspektu do žiadosti)					
zahrnutie prierezových tém do projektu (životné prostredie a zmena klímy; rovnosť žien a mužov)					
komunikácia so SAMRS (týkajúca sa prípravy a podania žiadosti)					

C2 Prosím, napíšte akékoľvek postrehy alebo návrhy na zlepšenie týkajúce sa prípravy žiadosti o poskytnutie dotácie v rámci Programu podnikateľských partnerstiev:

otvorená otázka

C3 Ako by ste ohodnotili jednotlivé aspekty procesu hodnotenia Vašej žiadosti o poskytnutie dotácie SAMRS v rámci Programu?*

Likertova škála
1 – veľmi nespokojná/ý
2 – skôr nespokojná/ý
3 – neutrálne/neviem posúdiť
4 – skôr spokojná/ý
5 – veľmi spokojná/ý

	1	2	3	4	5
zrozumiteľnosť výberového procesu a hodnotiacich kritérií					
transparentnosť hodnotenia a výberového procesu					
komunikácia výsledkov zo strany SAMRS					
riešenie prípadných rozporov ohľadom vyhodnotenia (vrátane splnenia formálnych podmienok)					
komunikácia so SAMRS o ďalších možnostiach zapojenia sa do nástrojov rozvojovej spolupráce SR (vrátane možnosti zapojenia sa do výzvy v PPP v nasledujúcom roku)					

C4 Využili ste možnosť získať bližšie informácie o výzve a príprave žiadosti k nej prostredníctvom informačných dní SAMRS k vyhláseným výzvam (od r. 2025 pod názvom Informačný servis) alebo sledovania inštruktážnych videí na webe SAMRS?*
single choice

- áno
- nie
- neviem/nespomínam si

C5 Zúčastnili ste sa osobne alebo online podujatia *„Zapojte sa do rozvojovej spolupráce“,* ktoré každoročne organizujú MZVEZ SR, SAMRS, SARIO a Eximbanka?
single choice

- áno
- nie
- neviem/nespomínam si

C5.1 Ako by ste ohodnotili jeho prínos na škále od 1 do 5 hviezdičiek (1 – žiadny alebo minimálny prínos až 5 – veľký prínos)?

☆☆☆☆☆

C6 Prosím, napíšte akékoľvek postrehy alebo návrhy na zlepšenie týkajúce sa procesu vyhodnotenia Vašej žiadosti o poskytnutie dotácie v rámci Programu podnikateľských partnerstiev:

otvorená otázka

Sekcia D Implementácia projektu PPP

IBA PRE ÚSPEŠNÝCH ŽIADATEĽOV

D1 Ako by ste ohodnotili jednotlivé aspekty implementácie Vášho projektu PPP?*

Likertova škála

1 – veľmi náročné/problematické
2 – skôr náročné/problematické
3 – neutrálne/neviem posúdiť
4 – skôr jednoduché/s menšími komplikáciami
5 – úplne jednoduché/bez komplikácií

	1	2	3	4	5
proces zazmluvnenia projektu					
proces vyplatenia finančných prostriedkov zo strany SAMRS					
proces dokladovania a vykazovania aktivít					
komunikácia so SAMRS týkajúca sa realizácie projektu					
komunikácia s lokálnym partnerom a jeho zapojenie do realizácie projektu					
dosahovanie stanovených merateľných ukazovateľov					
napĺňanie rozvojového aspektu projektu (prínos pre cieľové skupiny v lokalite realizácie projektu)					
implementácia prierezových tém (životné prostredie a zmena klímy; rovnosť žien a mužov)					
dodržanie časového harmonogramu realizácie aktivít					

D2 Objavili sa počas realizácie projektu problémy, prípadne neočakávané interné a externé faktory, ktoré mali negatívny vplyv na implementáciu projektu?*

single choice

- áno *(pokračuje na otvorenú otázku D2.1)*
- nie
- neviem/nespomínam si

D2.1 Prosím, napíšte konkrétne aké (časové, kapacitné, legislatívne, finančné, problémy s partnerom, a pod.), a ako ste ich riešili.

otvorená otázka

D3 Akým spôsobom ste začlenili do projektu prierezové témy (1. životné prostredie a zmena klímy, 2. rovnosť žien a mužov)?*

single choice

- náš projekt sa vyslovene zameriaval aj na prierezovú tému životné prostredie a zmena klímy
- náš projekt sa vyslovene zameriaval aj na prierezovú tému rovnosť žien a mužov
- náš projekt sa vyslovene zameriaval na obe prierezové témy
- náš projekt okrajovo zohľadňoval obe prierezové témy, neboli však nosnou časťou jeho obsahového zamerania
- náš projekt nedokázal zohľadniť prierezové témy do takej miery, ako to bolo predpokladané v našej žiadosti
- iné *(pokračovanie na otvorenú otázku D3.1)*

D3.1 Prosím, napíšte bližšie, akým spôsobom:

otvorená otázka

D4 Nastali u Vás problémy s dosahovaním merateľných ukazovateľov výstupu a výsledku v súlade s ich nastavením v žiadosti o poskytnutie dotácie?*

single choice

- áno *(pokračuje na otvorenú otázku D4.1)*
- nie
- neviem/nespomínam si

D4.1 Prosím, opíšte bližšie, o aký druh problémov išlo a ako ste ich riešili:

otvorená otázka

Sekcia E Dopad a udržateľnosť

IBA PRE ÚSPEŠNÝCH ŽIADATEĽOV

E1 Do akej miery podľa Vás projekt podporený v rámci Programu podnikateľských partnerstiev priniesol rozvojovú pridanú hodnotu, ktorú by bez tejto podpory nebolo možné dosiahnuť?*

single choice

- do veľkej miery
- čiastočne

- iba okrajovo
- do veľmi nízkej miery
- neviem/nedokážem posúdiť

E2 Aké faktory majú/mali podľa Vás najväčší vplyv na dosahovanie/nedosahovanie pridanej rozvojovej hodnoty Vášho projektu na dané cieľové skupiny v lokalite, kde sa projekt realizuje/realizoval? (napr. intenzita zapojenia lokálneho partnera, zapojenie miestnych komunít a inštitúcií, dôkladné posúdenie potrieb a rizík pri príprave projektu, a pod.)*

otvorená otázka

E3 Do akej miery sú podľa Vás výsledky Vášho projektu udržateľné bez ďalšej grantovej podpory?*

single choice

- do veľkej miery
- čiastočne
- iba okrajovo
- do veľmi nízkej miery
- neviem/nedokážem posúdiť

E4 Je podľa Vás možné projekt replikovať v inom regióne alebo v inej krajine?*

single choice

- určite áno *(prechod na E5.1)*
- skôr áno *(prechod na E5.1)*
- neviem posúdiť
- skôr nie
- určite nie

E5 Je podľa Vás možné škálovanie (t. j. zväčšenie dosahu alebo objemu aktivít) Vášho projektu?*

single choice

- určite áno *(prechod na E5.1)*
- skôr áno *(prechod na E5.1)*
- neviem posúdiť
- skôr nie
- určite nie

E5.1 Máte záujem o ďalšie rozšírenie alebo škálovanie Vášho projektu v budúcnosti?

single choice

- určite áno *(prechod na E5.1.1)*
- skôr áno *(prechod na E5.1.1)*
- neviem
- skôr nie
- určite nie

E5.1.1 Máte dostatočné informácie o ďalších dostupných nástrojoch podpory, ktoré by Vám mohli pomôcť pri rozšírení alebo škálovaní Vášho projektu?

single choice

- áno
- nie
- nie som si istý/á

E6 Aké benefity mal realizovaný projekt pre Vašu spoločnosť?* (vrátane získavania nových poznatkov a skúseností, ekonomických efektov, spoznania nového trhu, získavania nových kontaktov, a pod.)

otvorená otázka

E7 Doplňte tvrdenie: „Z ekonomického hľadiska bol pre nás realizovaný projekt...“*
single choice

- veľmi prínosný
- skôr prínosný
- skôr nevýhodný
- veľmi nevýhodný
- neviem/nedokážem posúdiť

Sekcia F Návrhy a odporúčania

PRE VŠETKÝCH RESPONDENTOV

F1 Čo by Vašu spoločnosť motivovalo podieľať sa na spolufinancovaní projektu v PPP sumou vyššou ako je povinných 20 % z celkovej sumy poskytnutej dotácie?*

otvorená otázka

F2 Spolupracujete alebo ste v minulosti spolupracovali s mimovládnym sektorom v SR?*

single choice

- áno, v oblasti rozvojovej spolupráce SR *(pokračuje na otázku F2.1)*
- áno, mimo oblasti rozvojovej spolupráce SR *(pokračuje na otázku F2.1)*
- nie

F2.1 Aká bola Vaša skúsenosť s touto spoluprácou?

single choice

- prevažne pozitívna
- neutrálna
- prevažne negatívna

F3 Uvažovali by ste o väčšej spolupráci alebo partnerstve v projektoch v oblasti rozvojovej spolupráce, s niektorou z mimovládnych rozvojových organizácií v SR?*

single choice

- určite áno
- skôr áno
- neviem
- skôr nie
- určite nie

F3.1 Za akých podmienok by ste uvažovali o partnerstve s mimovládnou rozvojovou organizáciou (prípadne v ňom pokračovali), a čo by takúto spoluprácu uľahčilo?

otvorená otázka

F4 Máte záujem sa v budúcnosti opäť zapojiť do Programu podnikateľských partnerstiev?*

single choice

- určite áno
- skôr áno
- skôr nie
- určite nie
- neviem

F5 Podľa čoho sa rozhodnete o budúcom zapojení/nezapojení sa do Programu podnikateľských partnerstiev?*

otvorená otázka

F6 Máte záujem sa v budúcnosti zapojiť do iných nástrojov rozvojovej spolupráce SR alebo iných európskych či medzinárodných výziev v oblasti rozvojovej spolupráce?*

single choice

- určite áno *(pokračovanie na otázku F6.1)*
- skôr áno *(pokračovanie na otázku F6.1)*
- skôr nie
- určite nie

- neviem

F6.1 Napíšte, prosím, nad ktorými nástrojmi/výzvami uvažujete:

otvorená otázka

F7 Napíšte, prosím, akékoľvek Vaše postrehy a návrhy na zlepšenie týkajúce sa Programu podnikateľských partnerstiev*:

otvorená otázka

Poďakovanie – zobrazí sa po vyplnení dotazníka

Ďakujeme za Váš čas a ochotu podieľať sa na hodnotení Programu podnikateľských partnerstiev a tiež za Vaše návrhy na jeho zlepšenie.

D. Štruktúra prípadových štúdií

Prípadové štúdie (príloha I) spracovali hodnotitelia pre tri vybrané projekty navštívené počas terénnych misií (po jednom v Bosne a Hercegovine, Srbsku a Keni). Vychádzajú z rozhovorov s prijímateľmi, lokálnymi partnermi a zastupiteľskými úradmi, z pozorovania na mieste, z projektovej dokumentácie a v prípade Bosny a Hercegoviny aj z dotazníkového prieskumu medzi užívateľmi vodovodu. Každá prípadová štúdia má jednotnú štruktúru:

- tabuľka základných údajov (krajina a lokalita, sektor, rozpočet a spolufinancovanie, trvanie, cieľová skupina, prijímateľ dotácie, lokálny partner, číslo projektu SAMRS),
- úvodné zhrnutie projektu,
- 1. Kontext: rozvojová potreba a východisková situácia v krajine a lokalite,
- 2. Príprava: vznik partnerstva a príprava projektu,
- 3. Realizácia: priebeh realizácie a kľúčové výsledky,
- 4. Výsledky a rozvojový dopad: príbeh zmeny,
- 5. Udržateľnosť a perspektívy,
- 6. Ponaučenia a odporúčania: čo fungovalo a čo zlepšiť (odporúčania pre SAMRS a budúcich prijímateľov).

Príloha IV: ZOZNAM POSÚDENEJ DOKUMENTÁCIE

Hodnotitelia v priebehu evaluácie posúdili nasledujúcu dokumentáciu. Zoznam vychádza z prílohy č. 1 úvodnej správy a je doplnený o dokumenty, z ktorých hodnotitelia čerpali pri spracovaní záverečnej hodnotiacej správy.

A. Strategické a legislatívne dokumenty SR

1. Zákon č. 392/2015 Z. z. o rozvojovej spolupráci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 281/2019 Z. z.

2. MZVEZ SR (2019): Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky na roky 2019 – 2023 (schválená uznesením vlády SR č. 40/2019, platnosť predĺžená uznesením vlády SR č. 620/2023 do konca roka 2024).

3. MZVEZ SR (2025): Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky na roky 2025 – 2030.

4. MZVEZ SR (2023): Zameranie dvojstrannej rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky na rok 2023.

5. MZVEZ SR (2024): Zameranie dvojstrannej rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky na rok 2024.

6. MZVEZ SR (2025): Zameranie dvojstrannej rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky na rok 2025.

7. MZVEZ SR (2026): Zameranie dvojstrannej rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky na rok 2026 (mimo hodnoteného obdobia, použité ako kontext).

8. SAMRS (2024): Schéma minimálnej pomoci poskytovanej prostredníctvom Programu podnikateľských partnerstiev za účelom podpory rozvojových aktivít slovenských podnikateľských subjektov (DM – 9/2024), Bratislava.

B. Programové dokumenty PPP

1. SAMRS (2023): Výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na projekty rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky, referenčné číslo výzvy SAMRS/2023/PPP/1, Program podnikateľských partnerstiev.

2. SAMRS (2023): Výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na projekty rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky, referenčné číslo výzvy SAMRS/2023/PPP/UA/2, Program podnikateľských partnerstiev (podpora nových podnikateľských partnerstiev so zameraním na obnovu a rozvoj Ukrajiny).

3. SAMRS (2024): Výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na projekty rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky, referenčné číslo výzvy SAMRS/2024/PPP/1, Program podnikateľských partnerstiev.

4. SAMRS (2025): Výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na rozvojový projekt – podpora podnikateľských partnerstiev, referenčné číslo výzvy SAMRS/2025/PPP/1.

5. SAMRS (2023): Manuál. Program podnikateľských partnerstiev na rok 2023 (príloha č. 4 výzvy SAMRS/2023/PPP/1).

6. SAMRS (2024): Manuál. Program podnikateľských partnerstiev na rok 2024.

7. SAMRS (2025): Manuál. Program podnikateľských partnerstiev na rok 2025.

8. SAMRS (2026): Manuál. Program podnikateľských partnerstiev na rok 2026 (mimo hodnoteného obdobia, použité ako kontext).

9. SAMRS (2023): Program podnikateľských partnerstiev pre Ukrajinu. Finančná príručka na rok 2023 (príloha č. 5 výzvy SAMRS/2023/PPP/UA/2).

10. SAMRS: Finančné príručky k výzvam SAMRS/2023/PPP/1, SAMRS/2024/PPP/1 a SAMRS/2025/PPP/1.

11. SAMRS (2023): Metodické usmernenie pre projekty rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci SR k prierezovým témam, vydané 16. 1. 2023, revízia 4. 3. 2024.

12. SAMRS (2025): Metodické usmernenie pre projekty rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci SR k prierezovým témam, účinné od 31. 3. 2025.

13. SAMRS (2026): Metodické usmernenie pre projekty rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci SR k prierezovým témam, vydané a účinné od 13. 3. 2026 (mimo hodnoteného obdobia, použité ako kontext).

14. SAMRS: Formuláre a povinné prílohy výziev PPP 2023 – 2025 (formulár žiadosti o poskytnutie dotácie, formulár matice logického rámca, formulár rozpočtu, formulár personálnej matice, formulár harmonogramu aktivít a príloha č. 7 Formulár kategorizácie žiadosti o poskytnutie dotácie z hľadiska prierezových tém).

15. SAMRS: Zoznamy schválených a neschválených žiadostí o poskytnutie dotácie vo výzvach SAMRS/2023/PPP/1, SAMRS/2023/PPP/UA/2, SAMRS/2024/PPP/1 a SAMRS/2025/PPP/1.

C. Správy, hodnotenia a štúdie

1. SAMRS (2024): Výročná správa za rok 2023.

2. SAMRS (2025): Výročná správa za rok 2024.

3. SAMRS (2026): Výročná správa za rok 2025.

4. MZVEZ SR (2024): Správa o rozvojovej spolupráci Slovenskej republiky za rok 2023.

5. MZVEZ SR (2025): Správa o rozvojovej spolupráci Slovenskej republiky za rok 2024.

6. MZVEZ SR (2024): Záverečná správa evaluácie Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 – 2023 predĺženej do roku 2024.

7. MZVEZ SR (2025): Záverečné hodnotenie strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 – 2023, predĺženej do roku 2024.

8. OECD (2025): OECD Development Co-operation Peer Reviews: Slovak Republic 2025, OECD Publishing, Paris.

9. Slovak Business Agency (2023): Rozvojová pomoc a MSP. Správa z prieskumu, Bratislava.

10. OECD DAC Network on Gender Equality (GENDERNET) (2016): Handbook on the OECD-DAC Gender Equality Policy Marker, OECD, Paris.

11. GPEDC (2019): Kampala Principles on Effective Private Sector Engagement in Development Co-operation, Global Partnership for Effective Development Co-operation.

D. Projektová dokumentácia

1. Žiadosti o poskytnutie dotácie všetkých 22 projektov podporených vo výzvach SAMRS/2023/PPP/1, SAMRS/2023/PPP/UA/2, SAMRS/2024/PPP/1 a SAMRS/2025/PPP/1 a ich prílohy (najmä logické rámce, rozpočty, personálne matice a harmonogramy aktivít).

2. Zmluvy o poskytnutí dotácie a ich dodatky k projektom terénnej misie SAMRS/2023/PPP/1/3 (Scientica, s. r. o.), SAMRS/2024/PPP/1/13 (AgeVolt Slovakia, s. r. o.), SAMRS/2024/PPP/1/14 (BioX Technologies, s. r. o.) a SAMRS/2025/PPP/1/18 (ESPRIT, spol. s r. o.).

3. Priebežné a záverečné správy vybraných projektov: SAMRS/2023/PPP/1/3 (Scientica, s. r. o., priebežné správy), SAMRS/2023/PPP/1/5 (Powerful Medical, s. r. o., priebežné správy a záverečná správa za roky 2023 – 2025), SAMRS/2024/PPP/1/13 (AgeVolt Slovakia, s. r. o., 1. a 2. priebežná správa) a SAMRS/2024/PPP/1/14 (BioX Technologies, s. r. o., 2. priebežná správa).

4. Ďalšia dokumentácia projektov terénnej misie: dohody o spolupráci s lokálnymi partnermi (AgeVolt Slovakia a Manyur Technologies, október 2024; ESPRIT a Poľnohospodárska fakulta Univerzity v Novom Sade, november 2025), list o zámere AgeVolt Slovakia a Manyur Technologies (2025), prehľady komunikácie projektu SAMRS/2024/PPP/1/13 a správy z tréningových aktivít projektu SAMRS/2023/PPP/1/3.

E. Dokumenty partnerských krajín

1. Government of The Gambia, Ministry of Finance and Economic Affairs: National Fertilizer Policy of The Gambia (2024 – 2033).

2. Vláda Srbskej republiky (2023): Program adaptácie na zmenenú klímu na obdobie 2023 – 2030 s akčným plánom (prijatý 25. 12. 2023).

F. Ostatné

1. MZVEZ SR (2014): Stratégia monitorovania a evaluácie bilaterálnej rozvojovej spolupráce SR.

2. MZVEZ SR (2016): Smernice SlovakAid pre hodnotenie (Evaluation Guidelines) a ich prílohy, najmä príloha 13 Formulár pre kontrolu kvality hodnotiacej správy a príloha 17 Príručka pre štruktúru a obsah hodnotiacej správy.

3. MZVEZ SR (2026): Zadávacie podmienky evaluácie Programu podnikateľských partnerstiev za obdobie rokov 2023 – 2025.

4. ERUDIO (2026): Úvodná správa k Evaluácii Programu podnikateľských partnerstiev za obdobie rokov 2023 – 2025.

5. Mreže mira: článok o inštalácii zariadenia na úpravu pitnej vody v Donjej Vraci (Zenica, Bosna a Hercegovina), projekt SAMRS/2024/PPP/1/14.

Príloha V: ZOZNAM OSÔB, KTORÉ BOLI KONTAKTOVANÉ POČAS EVALUÁCIE

Tabuľka uvádza osoby, ktoré hodnotitelia kontaktovali počas evaluácie, vrátane oslovených, s ktorými sa rozhovor neuskutočnil (2 osoby). V súlade so zadaním neobsahuje mená, ale len počet osôb, organizáciu, údaje členené podľa rodu a krajinu. Respondentov online dotazníka uvádza súhrnne. Dotazník bol anonymný a za každý subjekt ho vypĺňala jedna osoba, preto údaje podľa rodu nie sú k dispozícii.

Počet respondentov	Organizácia	Údaje členené podľa rodu	Krajina
Inštitúcie v SR			
2	MZVEZ SR, Odbor rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci (vrátane bývalého zamestnanca odboru)	muži: 1 ženy: 1	Slovensko
4	Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS)	muži: 3 ženy: 1	Slovensko
2	Ministerstvo financií SR, Sekcia medzinárodných vzťahov	muži: 0 ženy: 2	Slovensko
1	Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO)	muži: 1 ženy: 0	Slovensko
1	Exportno-importná banka SR (EXIMBANKA SR)	muži: 1 ženy: 0	Slovensko
1	Ambrela, Platforma rozvojových organizácií	muži: 1 ženy: 0	Slovensko
1	Slovak Business Agency (oslovená, rozhovor sa neuskutočnil)	muži: 0 ženy: 1	Slovensko
Zastupiteľské úrady SR			
3	ZÚ SR v Nairobi	muži: 2 ženy: 1	Keňa
1	ZÚ SR v Kišiňove	muži: 0 ženy: 1	Moldavsko
1	ZÚ SR v Tbilisi	muži: 0 ženy: 1	Gruzínsko
1	ZÚ SR v Kyjeve	muži: 0 ženy: 1	Ukrajina
3	ZÚ SR v Belehrade	muži: 0 ženy: 3	Srbsko
1	ZÚ SR v Sarajeve	muži: 1 ženy: 0	Bosna a Hercegovina
Prijímatelia dotácie			
4	ESPRIT, spol. s r. o.	muži: 3 ženy: 1	Slovensko
2	BioX Technologies, s. r. o.	muži: 2 ženy: 0	Slovensko
1	AgeVolt Slovakia, s. r. o.	muži: 0 ženy: 1	Slovensko
2	Powerful Medical, s. r. o.	muži: 2 ženy: 0	Slovensko
1	Scientica, s. r. o.	muži: 1 ženy: 0	Slovensko
1	Integra (nadácia a prepojený podnikateľský subjekt)	muži: 0 ženy: 1	Slovensko
1	REAVIA, a. s.	muži: 0 ženy: 1	Slovensko
Neúspešní žiadatelia			

1	ekolive, s. r. o.	muži: 0 ženy: 1	Slovensko
1	HES – COMGEO, a. s.	muži: 1 ženy: 0	Slovensko
Lokálni partneri projektov a konečni užívatelia			
3	Univerzita v Novom Sade, Poľnohospodárska fakulta	muži: 3 ženy: 0	Srbsko
1	Udruženje EKO FORUM Zenica	muži: 1 ženy: 0	Bosna a Hercegovina
2	Manyur Technologies Limited (Mayu)	muži: 2 ženy: 0	Keňa
1	InsectiPro	muži: 0 ženy: 1	Keňa
2	Mater Hospital, Nairobi (konečný užívateľ projektu)	muži: 2 ženy: 0	Keňa
1	Shingala Azad NGO	muži: 0 ženy: 1	Irak
1	Ten Senses Perennial Crops Production PLC	muži: 1 ženy: 0	Etiópia
1	High Stan Tours, LLC	muži: 1 ženy: 0	Uzbekistan
1	TC GRANDIS	muži: 1 ženy: 0	Ukrajina
1	Jabangjobe and Associates Company Ltd.	muži: 1 ženy: 0	Gambia
1	SE „HIDDEN“ LLC „HIDDEN ENERGY“ (oslovený, rozhovor sa neuskutočnil)	muži: 1 ženy: 0	Ukrajina
51	**Spolu kontaktované osoby (rozhovory)**	**muži: 32 ženy: 19**	
49	**Spolu osoby, s ktorými bol realizovaný rozhovor**	**muži: 31 ženy: 18**	
Respondenti online dotazníka			
9	prijímatelia dotácie vo výzvach 2023 – 2025 (oslovených 18 subjektov)	neuvádza sa	Slovensko
2	neúspešní žiadatelia vo výzvach 2023 – 2025 (oslovených 41 subjektov)	neuvádza sa	Slovensko
11	**Spolu respondenti dotazníka (oslovených 59 subjektov)**	**neuvádza sa**	

Príloha VI: NESÚHLASNÉ STANOVISKÁ

K dátumu predloženia záverečnej evaluačnej správy neboli vznesené žiadne nesúhlasné stanoviská.

Príloha VII: ZOZNAM ČLENOV RIADIACEHO VÝBORU

Organizácia	Meno	Označenie / pozícia	E-mail
MZVEZ SR	**Zuzana Karkušová**	manažérka evaluácie	zuzana.karkusova@mzv.sk
MZVEZ SR	**Alžbeta Šlauková**	referentka pre Program podnikateľských partnerstiev	alzbeta.slaukova@mzv.sk
ZÚ SR v Taškente, MZVEZ SR	**Maroš Kramár**	referent pre Program podnikateľských partnerstiev v rokoch 2023 – 2025	maros.kramar@mzv.sk
SAMRS	**Samuel Zlatos**	projektový a finančný manažér pre Program podnikateľských partnerstiev	samuel.zlatos@slovakaid.sk
-	**Michal Holík**	externý odborník	michal.holik@undp.org

Príloha VIII: EXECUTIVE SUMMARY

The subject of this final evaluation report is the external evaluation of the **Business Partnership Programme for the period 2023–2025** (hereinafter "BPP" or "the programme"), carried out by ERUDIO, s. r. o., between June and October 2026 under a contract with the Ministry of Foreign and European Affairs of the Slovak Republic (MFEA SR). The objective of the BPP is to engage the Slovak private sector effectively in Slovak development cooperation. The programme is overseen by the MFEA SR through its Department of Development Cooperation and Humanitarian Aid (DDCHA), while calls for proposals are launched, and projects administered and monitored, by the Slovak Agency for International Development Cooperation (SAIDC). Support is provided to micro, small and medium-sized enterprises in two categories, *Preparation* and *Implementation* (the latter with a mandatory local partner), under the de minimis scheme and with co-financing of at least 20%. During the evaluated period, SAIDC launched four calls under which it supported **22 projects of 19 grant recipients in 11 countries with total grants of EUR 2.97 million**, while the programme's allocation increased gradually from 2023 until it reached EUR 1.8 million in 2025. The evaluation answers eleven evaluation questions (hereinafter "EQ") organised according to all six OECD/DAC criteria, with the aim of providing independent, evidence-based information for decisions on the future direction and design of the BPP.

Evaluation Methodology

The evaluators drew on the evaluation matrix and on ten hypotheses formulated in the inception report. As the BPP has no results framework at programme level, the **intervention logic was reconstructed** from Slovak development cooperation strategy documents, calls for proposals and programme manuals. Data collection combined **desk research** of programme and project documentation, including the minutes of the evaluation committees, a financial analysis of grants and co-financing, and a comparative analysis of similar instruments of other donors (B2B in the Czech Republic, develoPPP in Germany, Finnpartnership in Finland and Wirtschaftspartnerschaften in Austria); **31 semi-structured interviews with 49 respondents** from the MFEA SR, SAIDC, Slovak embassies and other institutions, as well as grant recipients, unsuccessful applicants and ten local partners; an **online questionnaire survey** of grant recipients and unsuccessful grant applicants; and **field missions** to Bosnia and Herzegovina, Serbia and Kenya, covering visits of five projects, which resulted in three case studies. The evaluators triangulated the findings across sources and validated the preliminary findings, conclusions and recommendations with representatives of the MFEA SR and SAIDC at a **validation workshop** held on 28 September 2026.

Several **limitations** should be taken into account when interpreting the conclusions. The questionnaire response rate was 18.6% (11 of 59 contacted, of whom only two were unsuccessful applicants); the evaluators therefore treat the survey results as indicative and use them only in triangulation with other sources. They partly offset the low participation of unsuccessful applicants through additional individual interviews. The absence of programme-level indicators made it impossible to quantify the ratio of costs to results or to aggregate project results; some projects were still under implementation at the time of the evaluation, and data on results after the end of support are not collected systematically. Findings on the principle of additionality rely mainly on recipients' self-assessment. Successful recipients were more willing to take part in the evaluation, which the evaluators counterbalanced with the perspectives of local partners, Slovak embassies and unsuccessful applicants, and with their own field observations.

Main Findings by OECD/DAC Criteria

The findings are organised by OECD/DAC criteria; the relevant evaluation question is given in brackets for each finding.

Relevance

The programme is aligned with the objectives and priorities of Slovak development cooperation, and projects respond to the real needs of partner countries (EQ 1). The Medium-Term Strategy for Development Cooperation of the Slovak Republic for 2025–2030 regards the BPP as the main instrument for cooperation with the business sector, and the growth of its allocation reflects both political priority and growing interest from applicants. The needs addressed by the projects were confirmed by the field missions and by local partners. Most projects (14 of 22) are based on a specific strategic document of the partner country. However, relevance arises mainly from the bottom up - the country and topic are usually determined by the partner and the marketability of the product, not by Slovak ODA priorities. Project quality also depends on the needs analysis; only six of the 22 projects carried it out before the application was submitted. The evaluation system verifies the needs analysis and the involvement of the local partner only to a limited extent, and Slovak embassies usually become acquainted with a project only when assessing it. Projects with the local partner involved in the proposal writing had more precisely defined target groups and expected results.

Cross-cutting themes are formally well anchored, but they are applied unevenly in projects (EQ 1.1): the environmental issues form the core of most projects, gender equality remains declaratory in infrastructure projects, and only eight of the 22 projects have a gender-disaggregated indicator with a target value. The main reason is the scoring system, which awards the same number of points to categories A, B and C, while classification in category A or B does not need to be substantiated. Applicants almost always rate the environmental risks of the technologies used as low (even without supporting evidence), and the methodological guidelines do not explicitly mention the "do no harm" principle.

Business interest in the BPP grew significantly: the number of applications rose from 19 in 2023 to 32 in 2025. However, the programme reaches mainly companies that already have a partner or links to development cooperation (EQ 2). Projects arise mainly through personal and institutional networks, while sector associations, clusters and success stories of projects in professional journals are hardly used. On the companies' side, the main barriers are a lack of knowledge of developing markets, of suitable partners and of capacity. On the programme's side, the barriers are the short time available to prepare applications, the de minimis upper limit, the administrative burden and unclear feedback, as a result of which the programme loses unsuccessful applicants. At the same time, growing interest is putting pressure on SAIDC's capacity, which shrank during the evaluated period.

The territorial focus is very broad and became even more dispersed in the 2025 call (EQ 3): the share of funds allocated to programme countries and Ukraine fell from almost 79% in the 2023 and 2024 calls to just under 12% in the 2025 call.[1] Moldova and Georgia, both programme countries, had no approved project during the evaluated period. This is not fully consistent with the strategy's

[1] When interpreting these data, it is necessary to take into account the markedly different allocations available for the individual calls, as well as the separate call targeted at Ukraine (2023). Following the increase in the allocation, the growth in the total number of supported projects took place mainly in other partner countries, which explains the markedly different share of programme countries and Ukraine in the approved funds in the 2023–2024 calls compared with the 2025 call.

objective of increasing the territorial concentration and visibility of Slovak ODA. The project country is determined primarily by the choice of partner and by the market. The presence of an embassy is an important factor in both the preparation and the implementation of BPP projects, but it does not in itself create demand. Restricting eligibility to programme countries and Ukraine alone would, at current levels of demand, exclude projects accounting for more than half of the funds. In sectoral terms, the programme is already concentrated (infrastructure and agriculture account for almost 90% of the funds), so a formal narrowing of the sectoral focus would bring little added value.

Coherence

The BPP is consistent with other Slovak development cooperation instruments, and coherence is also built into the project assessment criteria. However, synergies arise mainly on the initiative of the actors themselves rather than from a systematic programme design (EQ 4). Documented linkages build on previous relationships, for example from SlovakAid or UNDP projects (Iraq, Ethiopia, Ukraine, Bosnia and Herzegovina). Where information is lacking, synergies go unused; for example, at a hospital in Nairobi another SlovakAid project ran in parallel with the BPP project without any link between the two. The connecting role is currently performed informally, mainly by the embassies. **The BPP → concessional export credit → Global Gateway chain remains a vision and a weak point of Slovak ODA**: a concessional export credit has been brought to implementation in one country (Uzbekistan), and DDCHA has registered the first subjects interested in Global Gateway. Almost all questionnaire respondents expressed interest in other instruments, but only four of the nine recipients have sufficient information about them. There is also no coordinating actor to guide a company once the project has ended, and no secured funding for the preparatory phase of larger projects. The greatest untapped potential lies in linking the BPP with the deployment of volunteer experts and with the Sharing Slovak Expertise instrument for public-sector project partners.

Effectiveness

The BPP's objectives remained stable throughout the evaluated period, but the programme lacks an intervention logic, results indicators and target values at programme level (EQ 5). SAIDC's annual reports do not report against the objectives; project indicators are short-term, often confuse outputs with outcomes, cannot be aggregated and are no longer tracked once projects end. An exceeded indicator therefore does not necessarily mean success or indicate a positive impact. The programme contributes most to expanding the activities of companies already operating in developing countries and to strengthening the capacity of local partners; new partnerships emerge less frequently. The programme contributes only marginally to synergies between development and business objectives and to the mobilisation of private finance. The key success factors are (i) the selection and involvement of the local partner; (ii) a thorough analysis of needs and risks; (iii) a completed feasibility study or pilot; (iv) project team continuity; (v) support from the Slovak embassy; and (vi) preparation for the transition from pilot to regular operation.

The greatest scope for improving the programme's operational effectiveness lies in the application preparation and assessment phase, not in implementation (EQ 6). Applicants struggle with the short time available to prepare applications, with setting measurable indicators and with categorising costs; and the financial handbook is considered very extensive and difficult to understand and subsequently apply. In the 2025 call, SAIDC excluded 9 of 32 applications at the formal check, and the reasons point rather to a lack of rigour, or even carelessness, on the part of applicants. The project assessment system is published and transparent, but the process from the call deadline to the minister's signature takes 97 days on average, 42 of them after the committee meeting, and applicants receive no information on the status of their application during this time. The delay

arises only after the committee's recommendation, as there is no time limit for the minister's signature and all applications are submitted to the minister at once, so applications that require additional information also hold up those without reservations. The views of the stakeholders involved in assessing grant applications sometimes differ considerably, and the feedback given to unsuccessful applicants does not always explain what determined the outcome. Participants rate SAIDC's information events very highly, but only a minority of respondents attended them. Project implementation proceeds without major problems, and communication with SAIDC and the disbursement of funds are rated very positively. A weak point is adherence to timetables owing to external factors such as customs procedures, imports, certification and deliveries, which applicants often underestimate in their risk analysis – certification in Kenya, for example, took six to seven months instead of one, and equipment for Bosnia and Herzegovina had to be sent back to the EU because of an error in the customs declaration.

Efficiency

Absorption of funds is almost complete (99.8%) and demand exceeds the allocation, but programme management capacity has not reflected this development (EQ 7). BPP administration costs are not recorded separately, but indirect indicators suggest that the programme is under-resourced rather than costly: contracted grants increased from EUR 0.80 million to EUR 1.74 million between 2023 and 2025, yet the agenda at SAIDC is still handled by a single project manager. The excellent rating of communication with SAIDC does not, however, mean that current staffing capacity is sufficient given the programme's growing scope.

The programme mobilises private resources only to a limited extent. For most recipients, the mandatory 20% co-financing is the upper limit: median co-financing is 21.81%, almost half of the projects remain within the 20–21% range, and the average fell from 28.53% in the 2023 calls to 21.63% in the 2025 call. The leverage ratio (0.24) is significantly lower than for comparable instruments of other donors in EU countries, where the company usually contributes at least half of the costs. The actual private contribution, including contributions from local partners, is probably higher, but the programme does not record it.

There is scope for increasing co-financing (EQ 8). Some recipients voluntarily exceed the minimum, and established companies would accept a higher rate; for some companies, however, 20% is the upper limit. The law sets only a minimum rate, so a higher rate can simply be set in the call; with a 30% minimum, the 2023–2025 portfolio would have mobilised approximately EUR 214,000 more, and the leverage ratio would have risen from 0.24 to 0.31. In-kind co-financing, which both recipients and SAIDC consider worthwhile, is currently not permitted by the calls; the obstacle is not the law but the distinction between capital and current expenditure in reporting. Valuation rules could be adopted from the EU funds, with which most recipients are well acquainted. The de minimis scheme restricts mainly the repeated participation of the same company rather than individual projects. The average grant (EUR 135,000) is well below the maximum of EUR 300,000 over three years, reached only by repeat recipients. Alternatives within the state aid rules are impractical for the BPP. The four-step instrument-chaining scheme with Eximbanka SR, which is a suitable model combining grant schemes with financial instruments, has not yet been tested in practice.

Impact

The current programme design does not allow the development impact of supported projects to be systematically assessed at programme level (EQ 9). The logical framework form does not require a target value for impact, only 3 of the 18 analysed logical frameworks quantify impact, and final reports do not track results after the project ends. SAIDC's internal assessment under ISO

standards, which is a separate process alongside the verification of logical framework targets, rates impact mainly on the basis of the outputs achieved and is not shared with the MFEA SR or the Slovak embassies. Local partners confirm benefits for their organisations and target groups, with specific figures, for example, in Kenya, the Gambia and Bosnia and Herzegovina. Follow-up enquiries made after a time lag yield information that would not otherwise reach SAIDC: the pumps in Uman are still operating after more than two years and save 20–25% of energy, whereas the hospital in Nairobi has stopped using the application since the project ended. Impact is influenced most by the engagement and reliability of the local partner, the quality of the needs and risk analysis, and readiness for the transition from pilot to regular operation.

The principle of additionality was broadly confirmed (EQ 9), in several forms – from financial additionality through the transfer of know-how to access to public administration opened up by the SlovakAid brand; however, this finding rests mainly on recipients' self-assessment, and for companies with their own resources the BPP tends to accelerate market entry rather than make it possible. Development objectives are best integrated into the business model where the development benefit is itself the product being sold, and in projects with an experienced non-governmental partner. Recipients, however, give less thought to long-term impact and rely on the local partner. Both SAIDC and the Slovak embassies see a risk in projects dominated by export-promotion intentions with only a marginal development dimension.

Sustainability

The sustainability of results without further grant support is a weak point of the programme and is not monitored after the project ends (EQ 10). Only three of the nine recipients expect their results to be largely sustainable without further support. Projects in which the technology was handed over, together with training for its operators, to an established partner or facility manager (Bosnia and Herzegovina, Uman, Iraq) are more sustainable, although even in these cases it is often not determined who will cover the operating costs after the project ends. Sustainability is threatened mainly by the lack of a plan for the transition from a free pilot to paid operation, the departure of key staff, external factors (war, competition from subsidised products, customs policy) and the de minimis scheme, which limits continued cooperation with a proven partner. The potential for replication and scaling is high and is being realised in the portfolio, but usually only on the companies' own initiative – there is a lack of information and of an actor to guide companies towards other instruments once the BPP support has ended. Follow-up projects (Preparation → Implementation; repeat projects with the same partner) have better prospects of sustainability.

Partnerships between Slovak companies and Slovak development NGOs remain the exception in the BPP (EQ 11). Companies are not opposed to such cooperation – 8 of the 11 questionnaire respondents would consider it – but they lack contacts, experience and an understanding of the NGO's role in the project. They make cooperation conditional on clear added value and a clear division of tasks. The most developed example is the wastewater treatment plant project in Iraq, where a Slovak NGO, together with its local partner, sought out a Slovak company with suitable technology. The 2025 call included partnership with an NGO under the *Applicant capacity* criterion, but it is not scored separately. Partnership with an NGO could, however, be given preference, either through additional points or through a lower mandatory co-financing rate. The emergence of partnerships is hindered by a lack of information about the available opportunities, but also by the perception of each other as competitors and by the fact that opportunities to interact are only beginning to emerge (e.g. the participation of the Ambrela platform in the Export Forum 2026). The model in which one NGO sets up its own business entity has been successful, but it is not universally applicable. Both DDCHA and the Ambrela platform warn of the risk of pro forma partnerships.

Summary Matrix of Findings and Recommendations

The BPP was created as a pilot instrument for engaging the private sector in development cooperation. The growth of its allocation and of business interest corresponds to the global trend of mobilising private resources for development, and the evaluators recommend continuing in this direction. **In doing so, it is essential to link the BPP with other development cooperation instruments and with the non-governmental sector, which should not be weakened by the growth of the BPP, and to monitor development benefits for local communities alongside economic ones.**

Based on the findings, the evaluators formulated 18 conclusions and 18 recommendations, addressed primarily to the MFEA SR (DDCHA) and SAIDC, which are set out together with key steps and progress indicators in the Conclusions and Recommendations chapter of the final evaluation report. The following matrix summarises the **eight main recommendations** and the findings that led to them. Strengthening SAIDC's capacity (R11) is a prerequisite for implementing most of the measures. The evaluators recommend starting with the main recommendations and low-effort measures, and introducing them alongside measures that reduce the administrative burden on applicants.

Table 1 Summary matrix of findings and recommendations

Findings that led to the formulation of the main recommendations	Main recommendations
Relevance	
Projects respond to the real needs of partner countries, but relevance arises mainly from the bottom up, and its quality depends on the needs analysis and the involvement of the local partner. Only 6 of the 22 supported projects carried out needs analysis before the application was submitted, and five plan it only as a project activity. The evaluation system verifies the needs analysis and partner involvement only to a limited extent, and Slovak embassies usually become acquainted with a project only when assessing it. EQ 1 | C1	**R 1** SAIDC in cooperation with DDCHA MFEA SR and Slovak embassies **Verify the needs analysis and the involvement of the local partner already at the application assessment stage and encourage applicants to contact the Slovak embassy while still preparing the project.** Award full points for alignment with needs only to applications whose analysis is based on data on the location and target group, extend the partner's Letter of Intent to cover its role in identifying needs, and extend the recommendation for applicants to *consult their project idea with the Slovak embassy* to the Implementation category as it is in Preparation category.
The territorial focus is very broad and became even more dispersed in the 2025 call: the share of funds in programme countries and Ukraine fell from almost 79% (2023–2024) to just under 12% (2025). The country is determined mainly by the choice of partner and by the market; the presence of a Slovak embassy alone does not create demand, and restricting eligibility to programme countries would, at current levels of demand, exclude projects accounting for more than half of the funds. In sectoral terms, the programme is already concentrated. EQ 3 | C4	**R 4** DDCHA MFEA SR and SAIDC **Increase territorial concentration gradually, taking into account the need to build a portfolio of experienced partners, and do not formally narrow the sectoral focus.** In the call for 2027, consider earmarking an indicative share of the allocation (e.g. half) for programme countries and Ukraine, with a predefined reallocation of unused funds; accompany this with active outreach to companies together with Slovak embassies and SARIO; and profile the programme through thematic calls or additional points for topics in which Slovakia has expertise.

Findings that led to the formulation of the main recommendations	Main recommendations
Coherence	
Recipients take part in other Slovak ODA instruments and in European instruments only exceptionally, and the *BPP → concessional export credit → Global Gateway* chain remains only a vision. Ten of the 11 respondents expressed interest in other instruments, but only 4 of the 9 recipients have sufficient information about them. There is no actor to guide a company once the project has ended, and no funding for the preparation of larger projects. EQ 4 | C6	**R 6** DDCHA MFEA SR and SAIDC in cooperation with Eximbanka SR, SARIO and the national Global Gateway secretariat **Make the BPP an entrance to other instruments. Also link the initiative to Team Europe.** Prepare an overview of the graduation pathway (*Preparation → Implementation → concessional export credit → Global Gateway*), offer it to recipients at project completion together with a consultation on the next step, and in the *Preparation* category also recognise the preparation of a follow-up project, including a Global Gateway application, as an eligible output.
Effectiveness	
The programme has five stable objectives but lacks an intervention logic, results indicators and target values at programme level. SAIDC's annual reports do not report against the objectives; project indicators are short-term, often confuse outputs with outcomes and cannot be aggregated. An exceeded indicator does not necessarily represent success in terms of a positive project impact. EQ 5 | C7	**R 7** DDCHA MFEA SR and SAIDC **Introduce a light programme results framework with three to five indicators and require projects to use indicators of uptake (outcomes) instead of counts of activities and outputs.** Harmonise the wording of the BPP objectives across all documents, set programme indicators with target values in the strategic documents (e.g. the share of solutions in use 12 months after project completion, ongoing partnerships, private resources mobilised), and report on them in SAIDC's annual report.
Efficiency	
Absorption is almost complete (99.8%) and demand exceeds the allocation. Contracted grants grew from EUR 0.80 million to EUR 1.74 million, yet the BPP agenda at SAIDC is still handled by a single project manager. Administration costs are not detailed; administration is under-resourced rather than costly, which jeopardises the quality of assessment and monitoring. EQ 7 | C11	**R 11** SAIDC and DDCHA MFEA SR **Strengthen staff capacity for the BPP in line with programme growth and record administration costs by instrument.** Ensure that the BPP agenda at SAIDC is covered by two full-time staff members able to deputise for each other and make any further increase in the allocation conditional on adequate capacity and balance it with support for other grant schemes. This is a prerequisite for implementing several other recommendations.
For most recipients, the mandatory 20% co-financing acts as a ceiling: the median is 21.81%, almost half of the projects remain within the 20–21% range, and the average fell from 28.53% (2023) to 21.63% (2025). The leverage ratio of 0.24 is significantly lower than for instruments in Czechia, Austria or Germany, where the company contributes at least half of the costs. The actual private contribution is probably higher, but the programme does not record it. EQ 7, EQ 8 | C12	**R 12** DDCHA MFEA SR and SAIDC **Raise the minimum co-financing rate in the Implementation category gradually and with advance notice, and record all private resources mobilised.** Raise the minimum in the Implementation category to 30% (keeping 20% in the Preparation category) and increase it further for repeat support. Until then, award additional points to applications with co-financing above the mandatory minimum or offer more favourable co-financing terms to projects implemented in partnership with NGOs and record the local partner's contribution in the final report as well.

Findings that led to the formulation of the main recommendations	Main recommendations
Impact	
Development impact is not systematically assessed at programme level: only 3 of the 18 analysed logical frameworks quantify impact, and results are not tracked after the project ends. SAIDC's internal assessment rates impact mainly on the basis of outputs and is not shared with the MFEA SR or the Slovak embassies. Yet follow-up enquiries made after a time lag yield information that would not otherwise reach SAIDC (pumps still operating in Uman, an unused application at the hospital in Nairobi). EQ 9 | C15	**R15** SAIDC **Introduce a mandatory follow-up monitoring report by the recipient 6–12 months (or alternatively 12–24 months, which would also allow sustainability to be assessed) after project completion and require an impact indicator appropriate to the type of project.** The short report should verify whether the solution is working and who is using it, whether the partnership is continuing and who is covering the operating costs. Its data will also feed into the programme indicators (R7) and the verification of the sustainability plan (R17).
Sustainability	
The sustainability of results without further support is a weak point of the programme – only 3 of the 9 recipients expect it to a large extent – and it is not monitored after the project ends. Projects in which the technology was handed over to an established partner together with training for its operators are more sustainable. Sustainability is threatened by the lack of a plan setting out who will take over and pay for operation, and by an unprepared transition from a free pilot to paid operation. EQ 10 | C17	**R17** SAIDC **When assessing applications, require a concrete sustainability plan and, for pilot operations, a plan for the transition to regular operation.** The plan should specify who will take over the results, who will pay for operation and maintenance and from what sources, and what the partner's role will be; its quality should be reflected in the scoring, and its implementation verified in the follow-up monitoring report (R15).

Source: ERUDIO.

In addition to the main recommendations, the evaluators formulated ten further recommendations that build on the findings presented in the previous section and complement the main recommendations with specific improvements to the programme's design and processes. They are summarised in Table 2.

Table 2 Overview of further recommendations

Recommendation	Addressee
Relevance	
R2 Require projects declaring a positive impact on gender equality to provide verifiable evidence (a gender-disaggregated indicator with a target value) and explicitly introduce the "do no harm" principle for all projects.	SAIDC
R3 Instead of general information campaigns, target companies in the sectors with the greatest potential (sector associations, clusters, success stories in professional journals) and publish the expected date and duration of each call well in advance.	DDCHA MFEA SR and SAIDC in cooperation with SARIO
Coherence	
R5 Link BPP projects with other Slovak ODA instruments already during their preparation and implementation and allow volunteers or experts to be deployed to the local partners of BPP projects.	SAIDC and DDCHA MFEA SR in cooperation with Slovak embassies

Recommendation	Addressee
Effectiveness	
R8 Reduce errors in applications by introducing a pre-submission checklist of formal requirements and make the financial handbook easier to navigate (catalogue of typical costs, sample budget, overview of changes) rather than expanding it further.	SAIDC
R9 Shorten the approval process after the committee meeting (submitting applications to the minister in two stages), inform applicants about the progress of the assessment, and standardise feedback to unsuccessful applicants.	DDCHA MFEA SR and SAIDC
R10 Require the risk analysis to assess customs, certification and supply risks, and make information on the conditions for importing donated technology in priority countries available to applicants.	SAIDC and DDCHA MFEA SR in cooperation with Slovak embassies
Efficiency	
R13 Once the issue raised with the Ministry of Finance of the Slovak Republic (MF SR) has been resolved, pilot hybrid (cash and in-kind) co-financing, with valuation rules adopted from the EU funds and a ceiling on the in-kind share.	SAIDC in cooperation with the MFEA SR and MF SR
R14 Keep the de minimis ceiling unchanged and, to allow successful projects to continue, use other financing options through formalised instrument chaining with Eximbanka SR, and explore a call for NGOs, universities and public bodies with a mandatory business partner.	DDCHA MFEA SR and SAIDC in cooperation with Eximbanka SR
Impact	
R16 When assessing applications, verify additionality and the link between the development benefit and the business model, not merely their declaration. Require applications to describe briefly how the development benefit relates to the business model: who in the target group uses or buys the solution, and how the benefit will be sustained after the project ends.	SAIDC
Sustainability	
R18 Broker partnerships between companies and NGOs (a database of NGOs willing to cooperate, regular meetings), and score partnership separately according to the NGO's demonstrable role in the project. Apply either this preference or lower co-financing (see R12), not both.	DDCHA MFEA SR and SAIDC in cooperation with the Ambrela platform and SARIO

Note: The full text of all 18 conclusions and recommendations, including key steps and progress indicators, is provided in the Conclusions and Recommendations chapter of the final evaluation report.